

Ikt. sz.: MGB/22-3/2017.

MGB-12/2017. sz. ülés
(MGB-59/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottságának**
2017. október 12-én, csütörtökön, 10 óra 08 perckor
a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. központjának Zöld termében
(Mezőhegyes, Kozma Ferenc utca 30.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/17578. szám) (Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdés alapján)</i>	5
<i>Pap István Tibor tájékoztatója</i>	6
<i>Farkas Sándor tájékoztatója</i>	10
<i>Hozzászólások</i>	16
<i>Válaszok</i>	22
<i>Egyebek</i>	30
<i>Az ülés berekesztése</i>	32

Napirendi javaslat

1. A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/17578. szám)
(Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdés alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
2. A Ménesbirtok történetének bemutatása, tájékoztató az aktuális gazdasági helyzetről
Előadó:
Pap István Tibor, a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. vezérigazgatója
3. Tájékoztató a jövőbeni tervekről, fejlesztésekről
Előadó:
Farkas Sándor, a Ménesbirtok újjászervezésének koordinálásáért felelős kormánybiztos
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Font Sándor** (Fidesz), a bizottság elnöke

Farkas Sándor (Fidesz), a bizottság alelnöke
Magyar Zoltán (Jobbik)
Dankó Béla (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Kónya Péter (független)

Helyettesítési megbízást adott:

Győrffy Balázs (Fidesz) Farkas Sándornak (Fidesz)
Pócs János (Fidesz) Font Sándornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Horváth Zoltánné főtanácsadó

Meghívottak

Hozzászólók

Pap István Tibor vezérigazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.)
Isaszegi Norbert termelési igazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság)
Szabó Péter gazdasági igazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 08 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait, köszöntöm a munkánkat segítő tisztviselőket, köszöntöm mindazokat, akik vendégül látnak ma bennünket a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. központjában. Természetesen köszöntöm mindazokat, akik figyelemmel kísérik bizottságunk nyílt ülését, így szinte fejet hajtok azon média jelenlévő képviselői előtt, akik ezt a több száz kilométert megtették, hogy ideérkezzenek Mezőhegyesre. Természetesen köszöntöm az itt jelenlévő zrt. munkatársait, helybeli kollégáit, akik a környezetet nekünk berendezték és lehetővé tették, hogy a bizottsági ülésünk technikailag megtartható legyen. Várhatóan még két képviselőtársunk fog érkezni menetközben.

A határozatképeségünkkel rendben vagyunk, főleg úgy, hogy be kell jelentenem, hogy Horváth István képviselőtársunk lemondott a mezőgazdasági bizottsági tagságáról, tehát jelen pillanatban 10 fős a bizottságunk. Ennek oka pedig az, hogy államtitkári kinevezést kapott köztársasági elnök úrtól. Kósa Lajos tárca nélküli miniszter úr kérte fel, hogy miniszterségében államtitkári pozíciót töltsön be. Ez azt is jelenti, hogy várhatóan a következő héten a hétfői ülésnapon, amikor szavazhatunk bizottsági tagcserék és bizottsági tagok újbóli jelöléséről, a bizottságunk, bízunk benne, ki fog egészülni egy tizenegyedik taggal. Úgy tudom, a Fidesz-frakció előkészíti ezt és jelölni fogja a megüresedett helyre a következő tagunkat.

A napirendi pontokat írásban a szokott módon előre kiküldtük. Kérdezem, hogy van-e kérdés, észrevétel a napirendi pontokhoz. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, akkor erről szavazunk.

Ki az, aki egyetért a napirendi tervvel? Aki egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)*

Egyhangú. Ezek szerint fogunk haladni.

Közismert, hogy az Országgyűlésben több fordulatban, néha az ellenzék felvetésére, néha a magunk által, Farkas Sándor által kezdeményezett törvényjavaslattal is foglalkoztunk a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság helyzetével, annak reorganizációjával. Történelmileg egy nagyon nagy múltú, de az utóbbi 15-20 évben hanyattatott életű mezőgazdasági állami bázishelyről van szó. Úgy gondoltuk, miután Farkas Sándor megkapta a Miniszterelnökséget vezető minisztertől a megbízatást arra, hogy miniszteri biztosként vegye kézbe az itteni társaság helyzetének és majdani, jövőbeni felépítésének az ügyét, az a legbiztosabb, ha a sok, néha politikai felhangokat sem mellőző kérdést, időnként vádaskodást mellőzzük a bizottsági ülésről, és az a legbiztosabb, ha eljövünk és helyben minden kérdésre az itt jelenlévő bizottsági tagtársunktól - aki egyszemélyes felelőse ennek az ügynek -, természetesen a tangazdaság vezérigazgatóján és a munkatársain keresztül talán minden kérdésre választ kaphatunk. Az érdemi napirendi pontok erről szólnak.

A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/17578. szám)

(Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdés alapján)

Azonban a zárszámadás benyújtásra került. Ezzel technikai feladatunk most annyiban van, hogy mivel a zárszámadást minden bizottság tárgyalja, egy bizottság kivételével, a zárszámadás megnyitott szakaszaihoz jelezni kell, hogy melyikhez kívánunk majd a részletes vitában kapcsolódni. A Mezőgazdasági bizottság a szokásoknak megfelelően a törvényjavaslat összes szakaszára be szokott jelentkezni, hogy ne korlátozzuk magunkat, ha bárkinek bármi ilyen szándékában áll, a bizottságon keresztül netán módosításokat jelezni, akkor mindegyik részhez megtehesse. Éppen ezért javaslom, hogy az előterjesztés teljes egészére jelentkezzünk be, nem bontanám le szakaszokra.

Az 1. napirendi pontot most megnyitva, amely a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény végrehajtásáról szól, azaz a zárszámadásról, ebben gyakorlatilag a csatlakozási szándékunkat szeretnénk bejelenteni az 1-22. § és az 1-5. számú melléklet tekintetében. Nekem ez a javaslatom, hogy ezt így jelezzük a házelnök felé. Kérdezem, hogy van-e ehhez kérdés, észrevétel vagy más felvetés, hogy másképp viselkedjünk a zárszámadás tekintetében. *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, akkor kérdezem, hogy ki az, aki egyetért az általam tett javaslattal. Kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)*

Egyhangúlag úgy döntöttünk, hogy a vita teljes területén szeretnénk részt venni a zárszámadásnál. Ezzel az első napirendi pontot le is zárom.

A Ménesbirtok történetének bemutatása, tájékoztató az aktuális gazdasági helyzetről

Tájékoztató a jövőbeni tervekről, fejlesztésekről

A második és harmadik napirendi pontban jelöltük meg ülésünk tartalmi részét. A 2. napirendi pont a ménesbirtok történetének bemutatása, tájékoztatás az aktuális gazdasági helyzetről - majd külön nevesítem az előadót -, a 3. napirendi pontban pedig egy tájékoztatást hallgatunk meg a jövőbeni tervekről. Technikailag maradhat a 2. és 3. külön pont, de én azt javaslom, hogy a 2. napirendi pontnál hallgassuk meg a felkért előadót, Pap István Tibor urat, a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. vezérigazgatóját, egyben kérem, hogy majd az előadását tegye meg, ugyanakkor rögtön utána azt kérem, hogy Farkas Sándor, az újjászervezésért és koordinálásért felelős kormánybiztos is tartsa meg tájékoztatóját a jövőbeni tervekről, fejlesztésekről. Ezután együttesen nyitjuk majd meg a vitát a két előadás meghallgatása után, hiszen szerintem mindkettő elég szorosan összefügg. Ezért most technikailag a 2. napirendi pontot nyitom meg és Pap István Tibor vezérigazgató úrnak adok szót, egyben köszöntöm, és köszönjük a háttér biztosítását.

Pap István Tibor tájékoztatója

PAP ISTVÁN TIBOR vezérigazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.): Köszönöm szépen. Technikai kérdés, elnök úr, maradhatok a helyemen, vagy a pulpitusról mondjam? Vetítés nem lesz ennél a napirendnél.

ELNÖK: Ahol önnek a legkényelmesebb és technikailag önnek a legfrappánsabb. Ha ez itt helyben van, akkor természetesen innen.

PAP ISTVÁN TIBOR vezérigazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.): Köszönöm szépen. Nagy szeretettel köszöntök én is mindenkit. Nagy megtiszteltetés és öröm számunkra, hogy vendégül láthatjuk a Mezőgazdasági bizottságot Mezőhegyesen, melyre tudomásom szerint eddig nem nagyon volt példa.

A ménesbirtok alapításáról, ha beszélünk, akkor 1784. december 20-ára kell visszatérjünk, amikor II. József császár aláírta az alapító okiratot, amit akkor végezésnek hívtak, és Csekonics József kapitány, vértés százados javaslatát elfogadva rendelkezett egy Császári és Királyi Katonai Ménesintézet megalapításáról. Az alapítás előzményei a Habsburg Birodalom örökösödési és 7 éves háborújának következtében a birodalom lóállományának minőségi leromlására és mennyiségi lecsökkenésére voltak visszavezethetők.

Nyilván ebben a korban meghatározta a gazdaságot, a birodalom erejét a lóállománya a mezőgazdaság, a szállítás, a kereskedelem és a hadsereg szempontjából. Ennek a problémának az orvoslására már Mária Terézia is tett intézkedéseket, de hathatós és a mai napig tartó intézkedést II. József hozott a ménesbirtok, az akkori ménesintézet megalapításával. Csekonics József javaslatára ezt a Mezőhegyes nevű alkalmas pusztát jelölték ki nem véletlenül, hiszen a korábbi időszakban is a legjobb hadiló-utánpótló területek Magyarország ezen részére korlátozódtak és az erdélyi területekre, tehát ezen a részen kerestek olyan helyet, ahol alkalmas hely adódik erre a ménesintézet felállítására.

Ugyanakkor kiváló termelői adottságokkal bír Mezőhegyes, hiszen ahogy a Kárpátokból a folyók leértek, lerakták a hordalékkúpjukat, és amikor Szeged és Békéscsaba térsége a folyók által elöntött lápos terület volt, akkor már Mezőhegyesen száraz lábon legeltek a jószágok. Tehát pontosan tudták, hogy a lótenyésztés és állattenyésztés szempontjából egy kiváló adottságú terület Mezőhegyes és a környező puszták területe, ami egyébként egy elnéptelenedett puszták volt abban az időben, hiszen sem erdő, sem település nem volt, egy nagy füves pusztaság volt kincstári tulajdonban, amit a környező gazdák béreltek, így csak birtokba kellett venni. Ez talán azért fontos, mert elmondhatjuk, hogy nemcsak az alapítás volt, hanem azt megelőzően is a Koronához tartozott ez a föld, sőt ahogy Csanád vármegyéhez tartozott, Csanád vezér földjeként emlegetik a mezőhegyesi pusztákat.

Az alapítás célja kettős volt, egyrészt hogy lovakat biztosítson a ménesintézet a hadseregnek, másrészt pedig a lótenyésztés magasabb szintre emelése volt a cél. A gondolat jónak bizonyult, a megvalósítás kiválóan sikerült, viszont a kettős cél nem működött. Ez néhány évtized alatt kiderült, hiszen Mezőhegyesen ebben az időben mintegy 10 ezer ló állt a 18 ezer hektáros területen, amit kijelöltek a ménesintézet területének. Nemcsak az itt született csikókat biztosították a hadseregnek, hanem vásároltak fel csikókat, és Európa összes harcterén szolgálatot teljesítő lovak ide kerültek vissza feljavításra, újra besorozásra és újra felállításra. Ezzel viszont Európa összes harcteréről visszaérkező lovak hurcolták be a betegségeket és az egyes kialakuló törzsek és tenyésztői munkák egy járvány következtében tönkrementek, ezért a bécsi katonai irányításnak döntenie kellett arról, hogy nagyobb mértékben a tenyésztés vagy a katonai lóutánpótlás lesz a fontosabb feladata a ménesintézetnek.

A döntés szerencsére a tenyésztés irányába billent el, úgyhogy az alapítást követő évtizedekben, felismerve a kettősség problémáját, a bécsi katonai irányítás a tenyésztés mellett tette le a voksát. Ebben az időben a

lovakat szín és méret szerint osztályozták, méneseket alakítottak ki, ahol sárga, fekete, pej, kis- és nagyméretű csoportokat képeztek a kancákból, és ezekhez osztottak be méneket. Nem beszélhetünk még fajtatenyésztésről. A katonai céloknak megfelelő tenyésztői munka indult nem és fajta tekintetében, majd ebből alakultak ki azok a törzsek, amelyekből megszülettek a fajták.

Ez egy zöldmezős beruházás volt, ahogy mondjuk ma, hiszen ez egy üres pusztaság volt, ahogy a korabeli leírásokban szerepelt. Csak néhány betyárrejtegető kunyhó volt a pusztán és a császári döntés alapján felépült az üres pusztán az a ménesintézet, amelynek az épületet most is láthatjuk, konkrétan nem ez az épület, de a fedett lovarda, az istálló és a parancsnoki épület 1785-86-ban felépült, és hamarosan felépültek azok az épületek, istállók, magtárak, amelyek most is láthatók, és mind a mai napig eredeti funkciójukban működnek.

Egészen a kiegyezésig Mezőhegyes kizárólag katonai intézmény volt, civil lakosság nem volt, település nem volt, és Bécs katonai irányítása alá tartozott. A kiegyezés után 1869-ben vette át a magyar kormány a ménesintézetek irányítását. Ez nemcsak Mezőhegyes volt, hanem Kisbér, Bábolna és Fogaras. Innentől kezdve szintén egy kettősség volt jellemző, hiszen megmaradt a katonai méneskar, amely kizárólag a katonai lótenyésztés és utánpótlás célját szolgálta, és megalakította a Földművelésügyi Minisztérium Kozma Ferenc vezetésével a ménesbirtokot. Mindkettő a Koronához tartozott, állami tulajdonban volt, de az egyik katonai intézmény katonai személyzettel, a másik pedig a gazdálkodást szolgáló civil állománnyal dolgozott. Innentől számíthatjuk annak a nagyüzemi gazdálkodásnak a kialakulását, amit mind a mai napig tapasztalunk, és amit szeretnénk ma is folytatni. Kozma Ferenc irányításával indult el ez a gazdálkodás. Felismerték azt, hogy a bizonyos ideig sorkatonai szolgálatot teljesítő katonákra nem lehet rábízni a hosszú távon megalapozott gazdálkodási feladatokat, ezért kezdték a civil lakosságot meghonosítani Mezőhegyesen, és így alakult ki a ménesbirtok gazdálkodása.

A nagyüzemi gazdálkodás keretében ekkor kezdődött el a különböző ipari növényeknek a termesztése és a feldolgozóüzemek építése. 1888-ban épült meg a cukorgyár, amely akkor Európa egyik legnagyobb kapacitású gyára volt. Ebben az időben épült kendergyár, szeszgyár, különböző feldolgozóipari egységet építettek a növények feldolgozására. A ménesbirtok nemcsak a növénytermesztésben, hanem az állattenyésztésben is a kiegyezés után jelentős lépést tett. Ekkor már talán fajtákról is beszélhetünk.

A katonai céloknak megfelelően indított lótenyésztés alapján megszülettek a furioso-north star, a gidrán és a nónius fajta, ami egyébként egyedülálló a világon, hiszen a világ nagy ménesei, mint a lipicai vagy a kladrubi ménes, kiváló fajtákat adott a világ lótenyésztőinek, mint a lipicai fajta vagy a kladrubi fajta. Tudomásom szerint nincs másik olyan ménes a világon, ahol egy bölcsőben három hagyományos fajta született volna, amelyet egyébként nemzetközi szinten ismernek és elismernek, és a magyar Országgyűlés nemzeti kincsé nyilvánította ezeket a fajtákat. Hogy mennyire volt nemzetközileg elismert, az 1900-as párizsi világkiállításon a „Tökéletes ló” címét nyerte el a Nonius XXX törzsmén, amelynek külön aranyérmét verettek a párizsi kiállítás rendezői. Ilyen szinten volt elismert ez a lótenyésztői munka, és ilyen szempontból egyedülálló Mezőhegyes.

Ugyanakkor ebben az időszakban a szarvasmarha-tenyésztés igen fontos feladat volt. A szürkemarha és a magyar fajtákat szimentáli bikákkal átkeresztezve alakult ki a magyar tarkatenyészet Mezőhegyesen.

Ugyanígy foglalkoztak juhtenyésztéssel, ahogy most egy mintatelep-átadás van, ahol egy magángazdálkodó cigája törzstenyészetet tart fenn, úgy a ménesbirtok nagyobb mértékben a fésűs merinót tenyésztette, és kiváló törzstenyészetet tartott fenn, de jelen volt a cigája is kisebb mértékben a ménesbirtoknál.

Ugyanilyen szempontból vagy mértékben fontos volt a sertésenyésztés. Abban az időben jelentős mangalicaállományt tenyésztett a ménesbirtok. Tehát azt mondhatjuk, hogy a kiegyezéstől a második világháborúig a ménesbirtok nemcsak Mezőhegyes, hanem a Kárpát-medence és Európa mezőgazdasága szempontjából meghatározó volt, és azt gondolom, hogy egy komplex nagyüzemként működött, ahol a növénytermesztés és az állattenyésztés, a feldolgozóipar nagyon szépen felépítve, egymásra épülve működött.

Ez a rendszer működött 1945-ig, a második világháborúig. A második világháború után a Magyar Honvédség a huszárságot, a lovasságot mint fegyvernemet megszüntette, így a méneskar megszűnt. A méneskari oldal, a katonai ménesintézet megszűnt, így a háború után Mezőhegyesi Állami Gazdaságként, illetve Mezőhegyesi Mezőgazdasági Kombinátként működött a nagyüzem tovább a lótenyésztéssel, a szarvasmarha-, sertés- és egyéb ágazatokkal együtt. Azt gondolom, hogy ebben az időszakban egy olyan komplex nagyüzem működött, amely a korábbi alapokra építve a termékpályákat mind horizontális, mind vertikális irányban kiépítette és komplexen, eredményesen, szakmailag eredményesen működő nagyüzemként működött.

Az más kérdés, hogy a rendszerváltás előtt, habár szakmailag jól működött a kombinát, de gazdaságilag megremegtek az alapjai, eladósodott a cég úgy, ahogy az ország, és nagy problémák adódtak. A rendszerváltást követően az akkori cégvezetés és az állami tulajdonosi joggyakorló elfogadta azt az irányt, hogy a komplex nagyüzemet specializálják, a veszteséges ágazatokat leépítsék, és a specializáció a vetőmag-előállítás irányába és a tejtermelés irányába indult el. Azt gondolom, ezzel az átszervezéssel Mezőhegyes történelmi struktúráját változtatták meg, amely 100-150 év alatt, vagy mondhatjuk, 200 év alatt alakult ki.

Ez a folyamat vezetett, azt gondolom, a 2004-es privatizációig, amikor az akkori kormány döntött az Állami Ménesbirtok Részvénytársaság privatizációjáról. Ekkor született meg a magántulajdonban lévő Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt., amely magában foglalta ezt a közel 10 ezer hektár földterületen történő növénytermesztési tevékenységet és a szarvasmarha-ágazatot. Ezzel párhuzamosan jött létre a Mezőhegyesi Ménes Kft., amely állami tulajdonban a tradicionális tevékenységek tartós állami tulajdonban tartása céljából született meg. Elsősorban a lótenyésztés volt a feladata, majd ez kiegészült a műemlékek vagyongazdálkodásával is. Ez a folyamat egészen 2016-ig zajlott, amikor én a jelen előadásomat befejezném, hiszen innentől kezdve Farkas Sándor alelnök úrnak, kormánybiztos úrnak volt jelentős szerepe, úgyhogy én a történelmi előzményeket ebben gondoltam összefoglalni. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen, és ahogy jeleztem, most Farkas Sándornak adnék szót, majd utána a bizottság tagjainak. Egyben köszöntöm Dankó Béla képviselőtársunkat, aki közben megérkezett.

Farkas Sándor tájékoztatója

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Köszönöm szépen.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Képviselőtársaim, Vendégek! Valóban, ahogy Pap István vezérigazgató úr a történelmi háttérrel említette, egy olyan helyszínen vagyunk, amelyből szerintem Magyarországon nincs másik, és az elképzeléseink szerint sem lesz másik, ha hosszú távon gondolkodunk, mert ilyen adottságokkal, ilyen történelmi előzményekkel nem bír egyetlenegy olyan magyar agrárcég sem, mint a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. Ennek a gondolatnak a jegyében fogadtuk el közösen azt a törvényt, amelyik a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaságról szól, a 2016. évi XCI. törvényt, amely teljes mértékben meghatározza nemcsak az új gazdaság történetét, hanem gazdálkodásának módját, lehetőségeit, tevékenységi körét. Ezek alapján, amit a bizottsági munkában és a parlamenti vitában is a törvénnyel kapcsolatban már sokszor elmondtunk, gyakorlatilag a privatizált cég visszavásárlása megtörtént 2016 őszén, ami annyit jelentett, hogy 100 százalékban állami tulajdonban van ismételten az akkori ménesbirtok. Jogelődként még csak ménesbirtokról beszélünk, és 2017. január 1-jétől beszélünk Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaságról.

E folyamatban jelentős szerepet játszott az is, hogy úgy gondoltuk, azt a hagyományt, azt a történelmi értéket, azt a struktúrát, azt a miliót, amit Mezőhegyesnek hívunk, az utókornak meg kell őrizni, és ez a törvény gyakorlatilag erre tett javaslatot és erre jelent garanciát, ugyanakkor úgy gondoltuk, hogy a földterületeket - amelyek komoly vitát váltottak ki a parlamentben is számtalan alkalommal - ismét állami tulajdonba vesszük.

Szeretném csak tájékoztatni a tisztelt jelenlévőket, hogy a bérleti szerződések felmondása és a különböző módon történő kártalanítások mind megtörténtek, és egyetlenegy peres, vitás ügyünk sem fakadt ebből, tehát teljesen jó lelkiismerettel mondhatjuk azt, hogy jó döntést hoztunk, és ebben köszönöm képviselőtársaim támogatását a törvény vonatkozásában. Ezt követően azért az állami apparátus sokszor nehezen és nehézkesebben mozgott és mozog, ezt tudjuk mindannyian, ettől függetlenül sikerült 2017-re egy új struktúrában felállni és a 2017-es évet elkezdeni.

De még egy pillanatra visszatérek 2016 őszére, amikor még a régi cégvezetés volt, ugyanakkor az őszi munkálatok, a 2017 év előkészítése egy komoly bizonytalansági tényező volt. Egy évvel ezelőtt még alig volt, talán nem is volt szinte vetett területe és szántott területe a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaságnak, és akkor személyes közreműködésre sikerült eljutni odáig, hogy végül is ezek a munkák alapfokon, nagyon alacsony szinten elkezdődtek. 2016 novemberétől viszont teljes erővel átvettük a gazdaság gazdálkodását, és ezzel sikerült többé-kevésbé pótolni azokat a hiányosságokat, amelyek az egész évi munkamenetből elmaradtak, mivel a korábbi cégvezetés úgy gondolta, hogy ő már itt nem fog tevékenykedni, és semmiféle beruházást, semmiféle munkát, mezei leltárban fellelhető munkát nem kívánt elvégezni.

Sikerült alapszinten a vetési munkálatokat előkészíteni, elvégeztük, illetve mondhatom azt, hogy az őszi folyamán, karácsony előtt tíz nappal sikerült a teljes területen az őszi mélyszántásokat is befejezni. Ezt azért

mondom, mert rendkívül kérdéses volt, hogy egyáltalán a 2017-es évet el tudjuk-e indítani. Ez több cég bevonásával, segítségével, bérgepekkel végül sikerült. Ezek végül mind megtörténtek, és egy kicsit talán bizakodóbbá váltunk, amikor a tavasz folyamán ezek a munkák tovább tudtak folytatódni.

Komoly nehézségek voltak abból fakadóan - gyakorlatilag a cég történetéről vezérigazgató úr nem beszélt -, hogy 2010-ben egy óriási jégverés volt Mezőhegyesen, amely a céget gazdaságilag bizonytalan helyzetbe hozta, és ekkor döntöttek, döntött többek között az akkori cégvezetés úgy, hogy a Limagrainnek eladja a korábban jól működő vetőmagüzemet az összes raktárfelülettel, tisztítóval, mindennel együtt. Sajnos ez egy komoly determinációt jelentett számunkra és jelent még ma is. Ettől az üzembrésztől meg kellett válnunk január 1-jétől. Jelen pillanatban, azt mondhatom, nincs a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság kezelésében, tulajdonában egyetlenegy négyzetméter raktárterület sem, se tisztító, se más.

Ebben az évben bérleti jogviszonyban végeztük el azokat a munkákat, amelyek ezeken a telepeken elvégzendők. Tehát 2017 első pár hónapja rendkívül sok nehézséget okozott többek között a Ménes Kft.-nek, majd megtörtént az állami tulajdonú Ménes Kft. beolvasztása a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaságba is. Ezek az átmenetek nagyon sok nehézséget okoztak - az NFA-val való megegyezések, az NFA-val való elszámolások -, amelyek most már nyugvópontra jutottak. Ezek az ügyek mára megnyugtató módon mind lezárásra kerültek a ménesbirtok számára is elfogadható módon.

Azt hiszem, hogy ezek a történések kívülről nem látszanak, de hogy milyen nehézségek voltak, azt csak az tudja, aki itt volt és itt van, de úgy gondolom, hogy ezeken a legfontosabb, kardinális kérdéseken túl vagyunk. Ezután kezdtünk bele - habár már előtte is, mert egy évvel ezelőtt elkezdődött egy beruházás tervezése - egy olyan gondolkodásba, hogy a jövőt hogyan építsük fel, és akkor, amikor az új cégvezetés felállt, és ezeket a terveket megfogalmaztuk, akkor az alábbi fejlesztésekben gondolkodtunk. Majd lesz egy határszemplénk a mai napon - ezt csak zárójelben jelzem -, akkor majd szeretném Isaszegi Norbert termelési igazgatót megkérni, hogy ott majd azokat a tévyszámokat, illetve tervszámokat, amiket a növénytermesztésben és állattenyésztésben elértünk, majd ismertesse, én pedig inkább csak a nagyobb volumenű kérdéskörrel szeretnék beszélni.

Ez az első, amit itt a kivetítőn éppen látnak, az ipartelepi beruházás, melyre azért van szükség, mert ahogy az előbb is mondtam, gyakorlatilag a Limagrainnek a korábbi ipartelep eladásra került, tehát eladásra kerültek a szarvasmarhatelepek, nagyon sok major és nagyon sok épület is. Igazából nem volt gazdája ennek a cégnek, de én azt hiszem, most be tudjuk bizonyítani, hogy a magyar állam is jó gazdálkodó és jó, hasznos tulajdonosként tud ezen a területen is működni. Tehát egy ipartelepet terveztünk, tervezünk - mely gyakorlatilag a teljes terület vetőmag-, illetve takarmánynövényeinek betakarítására alkalmas lesz - gabonasilókkal, síktárolókkal, szárítóüzemekkel és egy kisebb vetőmagüzemmel.

Ezen az ipartelepen kerül elhelyezésre a cég méregraktára a szociális épületekkel együtt. Itt volt egy fontos kitételünk a tervezőkkel szemben, hogy azok az épületek, amelyek megvalósításra kerülnek, külső homlokzatuk - most nem a silótornyokra gondolok, hanem például a szociális épület építésére -, azok külső homlokzatában visszaköszönjön az igazi mezőhegyesi stílus. Éppen ezért egy arculati kézikönyv is elkészült, amely már az új tervek alapján, az újjáalakított tervek alapján ezeket az épületeket is az eredeti miliónek

megfelelő módon módosítja és tervezi. Ennek a telepnek a kivitelezése, nagyon bízom benne, hogy január hónapban el fog tudni kezdődni. A talaj- és földmunkák már elkezdődtek ezeken a területeken. Ez már a másik kép, bocsánat, menjünk vissza egy pillanatra, ha lehet, az ipartelepre. Itt elkezdődtek a földmunkák, mert tudjuk azt, hogy mivel elég mély termőréteggel rendelkezik Mezőhegyes, a termőföldet meg kell védeni, a termőréteg letolása, illetve elszállítása a területről jelentős részben már megtörtént.

ELNÖK: Hova?

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Olyan területekre, ahol részben le van depózva, a másik része pedig olyan termőterületekre, ahol gyengébb termőhelyi adottság volt, ott lett részben ledepózva, illetve szétterítve. Tehát megőriztük a termőföldet. Ez egy nagyon komoly beruházás, várhatóan körülbelül 5 milliárd forintos beruházás lesz. Ezt természetesen a jövő év júniusára, az első betakarítandó növények időszakára teljes mértékben nem tudjuk elkészíteni, fizikailag nem lehet megcsinálni.

Szakaszosan fogjuk a beruházást végezni. A legfontosabb egy szárító- és egy szűkebb tárolókapacitás, majd pedig az év végére, szeptember végére, októberre a teljes tárolókapacitást szeretnénk felépíteni. Így ezzel talán a 2018-as évben el tudjuk kerülni azokat a helyzeteket, amelyek idén komoly gondot okoztak a Limagrain-telepen való áruehelyezéssel kapcsolatban. Ez a telep új, teljesen korszerű, a főúthoz közel van, majd fogjuk látni a helyszínét, később akár iparvágánnyal ellátható területe is lesz. Ezt a területet gyakorlatilag egy magánszemélytől és a magyar államtól úgymond vásároltuk meg erre a célra. Ez itt van a város szélén, majd meg fogják látni, teljesen illeszkedik az iparterülethez is.

Mehetünk a következő ábrára a szarvasmarha-telep vonatkozásában. Szeretném elmondani, hogy a mezőhegyesi gazdaságban nagyon komoly genetikai érték van a holstein-fríz állományban, magas tejelőmutatókkal. A korábbi vezetés részéről még az is felvetődött, hogy az egész telepet felszámolják, de amikor mi képbe jöttünk, hogy ezt a gazdaságot átvesszük, utána sikerült őket meggyőzni az utolsó pillanatban, hogy még ne adják el. Igaz, hogy ez a telep most még egy működőképes telep - Norbi, nem tudom, oda is kimegyünk-e (*Isaszegi Norbert: Igen.*)-, majd fogják látni, hogy nagyon lepusztult, a mai kornak abszolút nem megfelelő teleppel rendelkezünk. Úgy döntöttünk, hogy ezt a telepet felújítjuk. Két nagy termelői istállóval, kiszolgáló épületekkel, új fejőberendezéssel, fejéstechnikával, takarmánytechnológiával fogjuk megvalósítani.

Jelen pillanatban a tervezési, kiviteli tervek, ha minden igaz, egy héten belül elkészülnek, és utána szintén közbeszerzésre ki fogjuk írni ezt a beruházást. Ezt is szeretnénk legkésőbb jövő év januárjában elkezdni. Ez is egy szakaszos beruházás lesz, mivel jelenleg a régi istállóknban élő és termelő tehének csak szakaszosan fognak átkerülni tovább az új épületrészekbe. Várhatóan ez egy másfél éves kifutású beruházás lesz, amivel szeretnénk azokat a mutatókat is növelni, amelyekkel jelenleg rendelkezünk. Általában a termelési mutatókban mintegy 20 százalékos magasabb tejhozamot és a minőségben is hasonló mértékű előrelépést kívánunk elérni. Erre a menedzsment vállalat is tett épp az igazgatósági ülés számára, tehát bizonyos

garanciák is adottak arra, hogy ezek a tervmutatók megvalósításra kerülhessenek.

Ez a telep durván 1100 darab fejőstehén telepét fogja biztosítani. Ez a beruházás emellett a környező infrastruktúrának, trágyatárolónak, silótérnek a fejlesztését és megvalósítását is fogja tartalmazni új szociális épületben. Amikor azt szoktuk mondani, hogy tangazdaság, ezt a szót nem véletlenül mondjuk, mert a tangazdaság egy olyan fogalom, amiből nagyon kevés van ma Magyarországon, élő, igazi tangazdaságból. Ezért úgy gondoltuk, hogy ezen a telepen is, akár abban az irodahelyiségben is kialakítunk olyan oktatótermet, termeket, amely az idelátogató diákok számára - akár középfokú, akár felsőfokú intézményből - megfelelő szakmai és gyakorlati bemutató helyszínéül is fog szolgálni.

Ugyanúgy az ipartelep és minden egyes fejlesztésünk arról szól, hogy a legújabb, legkorszerűbb technikát, technológiát mutassuk be, illetve alkalmazzuk. Ezzel nemcsak a terméshozamainkat, hanem úgy gondolom, a hatékonyságot és az újra való utalást is be tudjuk bizonyítani. Ezzel is szeretnénk hozzájárulni az agrárium fejlesztéséhez olyan mértékben, hogy az agrároktatásban, -kutatásban szeretnénk részt venni. Az elkövetkezendő hetekben egy konkrét megállapodást fogunk kötni az agrártudományi egyetemekkel, illetve az Állatorvostudományi Egyetemmel és a Testnevelési Egyetemmel abból a célból, hogy akár az ott tanuló hallgatóknak olyan oktatóbázist tudjuk biztosítani, amely a gyakorlati helyszínt is tudja adni számukra. Azt hiszem, ez a két nagy beruházás, amiről előbb említést tettem, meghatározza hosszú távon a mezőhegyesi gazdálkodás és gazdaság lehetőségét is, de itt még nem merültünk ki a fejlesztésben.

Eddig nem esett szó az öntözésfejlesztésről és az öntözéses gazdálkodásról. Mezőhegyes gyakorlatilag 8200 hektár szántóterülettel és mintegy 1500 hektár erdővel rendelkezik. Az egyidejűleg öntözhető, öntözött terület jelen pillanatban olyan 2200 hektár. Mi ezt szeretnénk megduplázni az elkövetkezendő években. Ez azt jelenti, hogy mintegy 4500 hektár egyidejű öntözését tenné lehetővé az a fejlesztési program, amiben gondolkodunk. Ez részben állami, részben saját beruházásból fog megtörténni. Ezáltal olyan biztonságos vetőmagtermesztést és olyan biztonságos növénytermesztést fogunk tudni folytatni, amely által nemcsak az árutermelés, nemcsak a vetőmagtermesztés, hanem a nagyfokú és nagyon magas szintre tett mérce alapján az állattenyésztés takarmányszükségletét is fogjuk tudni biztosítani.

Ez azt jelenti, hogy az ország egyik legnagyobb és legkomplexebb öntözőrendszerével fognak itt találkozni. Ez is azt jelenti, hogy ebben is szeretnénk a legújabb és legmodernebb technikákat, technológiákat alkalmazni, a számítógépes vezérléstől kezdve a műholdas vezérlésen keresztül minden egyes legújabb technológiának az alkalmazásában partnerek leszünk. Öntözésfejlesztés: tudjuk, hogy a Dél-Alföldön rendkívül kevés csapadék szokott néha-néha előfordulni. Ez az év sem kivétel ez alól. Egy nagyon száraz évnek vagyunk a végén, nemcsak aszály, légköri aszály, hanem egyáltalán komoly csapadékhiány is volt, amit nem tudunk másképp pótolni, mint öntözővízzel és megfelelő tápanyaggal. Ez a fejlesztés lehetőséget biztosít, mert a területünknek - még egyszer mondom - az egyidejűleg öntözhetőségét szeretnénk megduplázni, ezáltal a növényeink termésbiztonságát, minőségét tudjuk garantálni. Ez példa is lehet a környező és az ország más egyéb öntözőgazdálkodást folytató gazdálkodók számára is.

Ezenkívül fontos feladataink is vannak. Erről szeretnék néhány szót szólni. 2017. szeptember 1-jétől átvettük a Kozma Ferenc Szakmunkás- és Szakképző Iskolát az FM-től. Ezt innentől kezdve a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság működteti. Szeretnénk olyan szakembereket képezni, akik nemcsak a mi gazdaságunk, hanem a térségben és az országban élő gazdálkodók számára is megfelelő szakember-utánpótlást fognak biztosítani. Ezzel - mint a tangazdaság egyik alapja - ennek a feltételeit is tudjuk biztosítani. Itt még van néhány elvarratlan szál, de önmagában már az iskola a mi működtetésünkben kezdte meg a tanévet, és a következő tanév beiskolázási folyamatában figyelembe vesszük az agrárszakma igényeit és olyan szakmai képzést indítunk, amire igazán szükség van.

Nagyon kevés szó esett róla - habár vezérigazgató úr a történelmi hagyományokat említette és abban a lótenyésztést -, hogy a lótenyésztést is új alapokra szeretnénk helyezni. Egyrészt a történelmi hagyomány kötelez bennünket, másrészt viszont a gazdaságossági szempontokat is figyelembe kell venni, ezért elindul egy olyan tenyésztési munka, amely lehet, hogy egy új színfoltja lesz részben a magyar lótenyésztésnek. A Készenléti Rendőrség lóállománya valószínűleg az elkövetkezendő 3-4 évben most már teljes mértékben mezőhegyesi nóniuszából fog állni. Ez önmagában egy szép dolog, jó cégér, de ez sokkal többet jelent, mert most már ott tartunk, hogy a lengyel, szlovák, cseh, szlovén, sőt a belga készenléti rendőrség is érdeklődik a lovaink után vásárlási szándékkal. Majdnem ott vagyunk, hogy azoknak a kiképzett lovaknak a számát már nem tudjuk ilyen mértékben produkálni, ezért fontos az oktatás, a képzés, hogy megfelelő szakembergárdával is eleget tudjunk tenni ezeknek a feltételeknek.

Volt egy csodálatos - mondhatnám - pillanat az elmúlt 10 napban. A történelmet visszanezve, valamikor 1960-ban vagy 1961-ben egy akkori párt- és kormányhatározat alapján a teljes gidránállományt elszállították Mezőhegyesről, és hányatott sorsa lett ennek az állománynak, és az elmúlt 10 napban ennek az állománynak a jelentős részét, a még fellelhető állomány, ménes jelentős részét sikerült visszavásárolni, és ismét Mezőhegyesen vannak ezek a lovak egy külön helyszínen; ezt is majd meg fogjuk nézni, ezt is szeretnénk bemutatni. Nemcsak a hagyomány, a történelem kötelez, hanem ahogy vezérigazgató úr is említette, három lófajta innen származik, és a gidránon kívül még a furioso tekintetében is meg szeretnénk keresni az országban azokat a tenyésztőket, ahol még fellelhetők a mezőhegyesi kancacsaládok őseiben, az a pár darab kanca, és abból is egy pár darabot - most számszakilag nem tudom pontosan meghatározni, 8-10 darabot maximum - vásárolnánk, és akkor gyakorlatilag az összes, Mezőhegyesen korábban kitenyésztett lófajtának a genetikai alapját itt meg lehet találni, és a tenyésztés ezután fogja azokat a célokat felvenni, amelyek a mai kornak megfelelnek akár sportlóban, akár szabadidőlóban, netalántán a versenysportban. A versenysport területén is szép eredményeket értünk el egyébként két héttel ezelőtt, ugyanis Papp János lett a magyar fogathajtó bajnokság magyar bajnoka a mezőhegyesi nóniuszfogattal. Tehát úgy gondolom, hogy ilyen szempontból is eleget tettünk mindennek.

A lótenyésztés területén van egy gondunk, ezt elmondom őszintén. Mi megkaptuk anno feladatkeppen az ügető lovak tenyésztését is, de a magyar ügető lovak tenyésztésében nem tudunk szép sikert elérni sem innen, sem máshonnan. Igaz, hogy a törvényben szerepel az ügető fajta továbbtenyésztése, de hosszú távon, úgy gondolom, hogy ettől a fajtától

nekünk meg kell válni, és továbbra is az ügetőhöz, a pesti lóversenypályához kell ezt közelíteni. Mi rendkívüli módon távol vagyunk ettől, és nem vagyunk erre igazán felkészülve, nem is voltunk, és egy kicsit - most így mondom - testidegen a lófajták területén az ügető lovak tenyésztése számunkra, de ez majd a későbbiek során, remélem, le tud tisztulni.

Mit végeztünk, végzünk azóta még? Nagyon sok mindent. Ahogy önök ide megérkeztek, láthatták, hogy a központi ménesudvar rekonstrukciója, karbantartása elkezdődött. Erre elég komoly összeget fordítunk, és az arculati kézikönyvben szereplő színekkel, mintákkal ismét a régi fényében fog látszódni a ménesudvar. Ennek a beruházásnak tehát a folyamatában vagyunk. Ezenkívül elég sok gépet, műszaki eszközt kellett vásárolnunk ahhoz, hogy a munkáink zökkenőmentesen tudjanak történni, akár a betakarítás, akár a talaj-előkészítés, akár a kukoricacímerezés vagy a hibridkukorica-betakarítás. Ennek a részleteiben nem kívánok elveszni, de erre nagyon komoly összeget fordítottunk és fogunk fordítani az elkövetkezendő években is.

Emellett még két major istállójának a felújítása történt, illetve történik meg, továbbá egy bekötőutat építettünk, kombájnokat szereztünk be és egy programot is végrehajtottunk még ebben az évben a központi gépjavító területén, ahol a műszaki központ van. Ott két nagy géptároló szint fogunk építeni, hogy ezeknek az újonnan vásárolt gépeknek a tető alatti fedett tárolását meg tudjuk oldani. Ez nemcsak állagmegóvást, hanem műszaki megoldást is jelent, ezáltal is biztosítani szeretnénk azt, hogy ezek a gépek valóban korszerű körülmények között, hosszú távon is működőképesek maradjanak. Ez a beruházás is gyakorlatilag napokon belül elkezdődhet.

Ezenkívül szeretném még megemlíteni azt, hogy 24 műemléképület van, és mind a 24 műemléképületre elkezdődött a megfelelő koncepció kidolgozása. Gyakorlatilag egy turisztikai programot is elindítottunk. Egy olyan gondolkodás indult el, hogy ezeknek az épületeknek a turisztikai hasznosítása és a világban való megjelenése, a világnak való bemutatása nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is, hogy azt az értéket, amely máshol nemigen lelhető fel, bemutassuk, ezért erre is egy programot kezdünk. Ez még az egyeztetés fázisában van, de ez is elkezdődött, remélhetőleg a jövő év első felében ezt a programot is el tudjuk kezdeni. Természetesen ennek egy újabb forrásigénye van, erre a gazdálkodásunk túl sok forrást nem tud biztosítani, ezért szeretnénk, ha Mezőhegyes is bekerülne a turisztikai desztinációba, és a turisztikai desztinációk területén Dél-Békés is kiemelt szerepet kaphatna, mert akkor ezeket a turisztikai elképzeléseket el tudjuk kezdeni és meg is tudjuk valósítani.

Ezenkívül, azt hiszem, a műemlékek olyan újabb attrakciókat mutatnak majd meg, amelyekre szintén nemigen van példa. Számos kutatást kell még a város és a gazdaság területén végezni, de vannak helyi amatőr, műemlékhez értő és kedvelő személyek, akiknek rendkívül sok információjuk van olyan történésekről, olyan épületekről, épületmaradványokról, amelyek jelen pillanatban még nem lelhetőek fel. Tehát egy komoly kutatómunkát is kell végezni, ami biztos, hogy ezt az attrakciót tovább tudja emelni.

Összességében tehát van egy agrárcég, amelyik megfelelő erővel, megfelelő szakmai felkészültséggel bír. Szeretném hozzátenni, szakmailag komoly, felkészült embereink vannak, olyan dolgozóink, vezetőink, akiknek a feladata az, hogy a legmagasabb szinten, a leghatékonyabban és a legújabb és legkorszerűbb technikák, technológiák alkalmazásával gazdálkodjon. Ez az

egyik, a növénytermesztés és az állattenyésztés területe, és ehhez kapcsolódnak a beruházások, ehhez kapcsolódik az iskola, hozzákapcsolódik a műemlék és a turisztika. Tehát egy olyan egységet szeretnénk Mezőhegyesből kialakítani, mellyel hosszú távon - 1784-től 230 év volt -, mondjuk, hogy az előttünk álló 230 évre leraktuk a gerincét és megfelelő módon előkészítettük. Ez a mi feladatunk, ezért vagyunk itt. Örülök annak, hogy a bizottságnak ezt elmondhattuk, és annak is, hogy ezt majd be is tudjuk mutatni. Köszönöm szépen.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt hiszem, sokan vagyunk úgy, én is, hogy egész sok új információt kaptunk. Amellett, hogy Farkas Sándor ott ül mellettünk, közöttünk a parlamentben, néhány kérdést felteszünk, hogy mi van veletek, hol tartotok most, de ilyen széles körben, ennyi háttér gondolattal a nehézségekről, jövőképekről még szerintem sokan nem beszélgettünk el Sándorral, úgyhogy már önmagában ezért az információ mennyiségért megérte, hogy itt vagyunk. Ennek ellenére még bennem is maradt egy-két kérdés, melyek technikai jellegűek jóformán, de megvárom képviselőtársaim kérdéseit, mert lehet, hogy másnak is hasonlók lesznek majd, és én a végén szeretnék esetleg kérdezni.

A tárgyilagosság miatt azt kell vélelmeznem, hogy mivel a szocialista frakció nem képviselteti magát a jelenlegi ülésen, ők már vagy mindent tudnak az itteni helyzetről, vagy mindennel egyetértenek, ami itt történik, és ami a jövőbeni elképzelésekben főlvázolásra került, pedig a kritika hangját olykor tőlük is hallottuk az elmúlt egy évben. Ez minket persze nem tántorít el attól, hogy most a kérdések, vélemények lehetőségét megnyitva képviselőtársaimnak adjak szót, hogy tovább részletezzük, mi is történt itt, mi fog történni, és helyes-e az az irány egyáltalán, amit Farkas Sándor miniszteri biztosként itt főlvázolt.

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Bocsánat, még egy kiegészítés lenne ezzel kapcsolatban. Itt jutott eszembe, hogy az igazgatóságunk javaslatára egy német céget kértünk fel arra az elmúlt hónapokban, hogy világítsa át, habár azt megelőzően egy magyar átvilágító jogi céget is megkértünk, hogy objektív képet lássunk a cégről. Ezek mind pozitívak voltak. Most legutoljára egy német cég, a Hanse Agro cég képviselői több héten keresztül átvilágították és az egész gazdasági tevékenységet, jövőképet elemezték. Most nagyképűen hangzik, és nem biztos, hogy szerencsés így mondani, de nagyon újat, finoman fogalmazok, nem tudtak megfogalmazni. Tehát amiket mi elképzeltünk, elképzeltünk és elindítottunk, azok mind nélkülözhetetlenek, helyesek. Ez bennünket arra ösztönöz, azt a megnyugvást adja, hogy két teljesen kívülálló cég sem tud sok újat mondani ilyen szempontból a mi jövőképünk tekintetében. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót, a lehetőséget a képviselőtársaimnak. *(Jelzésre:)* Magyar Zoltán alelnök úr!

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Köszönöm a vendéglátást én is, és köszönöm mind vezérigazgató úrnak, mind a kormánybiztos úrnak a beszámolót. Csatlakozom elnök úrhoz

abban, hogy nekem is sok új információ volt benne, és örülök annak, hogy így testközelből is megismerhetem a működést.

Viszont annyiban visszakanyarodnék a történelmi előzményekre - csak tisztánlátásképpen, aki esetleg a jelenlévők közül nem követte a parlamenti vitát -, hogy soha nem azzal volt problémám nekem és a frakciónak sem, hogy itt végre az állam beavatkozik a folyamatokba és ebbe az irányba indul el a történet, amit ma itt hallhattunk, ezt maximálisan támogattuk, és a jövőben is támogatni fogjuk. A korábbi történetekkel voltak fenntartásaink, mind a szocialista kormányok idején történt privatizációval, mind pedig később a Fidesz-kormány idején történt földprivatizációval. A mai napig nem sikerült megfejtennem, hogy mi történt abban a néhány hétben, miközben eladták a földeket, majd hirtelen reprivatizáció történt, az alatt a néhány hét alatt világosodott meg a kormányzat azzal kapcsolatban...

ELNÖK: Államosítás történt, nem reprivatizáció. A magánszemélytől vissza lett vásárolva.

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Értem, amit önök eladtak néhány héttel korábban a magánszemélyeknek.

ELNÖK: A kocsi megelőzte a lovat, de utána...

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Értem, értem. Szóval erre a néhány hétre vonatkoztak sokszor a kritikáim, hogy a több száz munkahely iránt akkor még nem aggódtak, sem a történelmi örökség iránt, sem a ménesbirtok, sem a felbecsülhetetlen értékű genetikai állománnyal rendelkező holstein-fríz állomány mind-mind nem voltak szempontok, majd hála a jó istennek, hirtelen szempont lett. Amikor a parlamentben kritika vagy akár bizottsági ülésen vita kialakult ezzel kapcsolatban, akkor én ezeket vettem fel. Nem értettem egyáltalán, hogy miért kell tönkretenni valamit ahhoz, hogy aztán majd megmentjük. De még egyszer hangsúlyozom, örülök, hogy ma itt tartunk, és remélem, hogy azok az elképzelések, tervek, amelyeket itt felvázolt kormánybiztos úr, megvalósulnak és ebben az ütemben halad tovább a ménesgazdaság története. Annak is örülök, hogy látványosan újul meg az egész épületegyüttes, illetve hogy ilyen komoly terveket láthattunk már ilyen előkészített állapotban.

Sajnálom egyébként, hogy így kerekperec ki lett ma jelentve, hogy máshol az országban nem valósulhatnak meg hasonló beruházások. Korábban elnök úr kritikával élt, amikor azt mondtam, hogy akár megyénként lehetne egy-egy hasonló, nyilván nem ebben a léptékben, de mindenképpen a bemutató jellegét, a tangazdaság jellegét felvonultató állami beruházások, illeszkedve az adott térség történelmi és agráradoottságaihoz. Azt gondolom, érdemes lenne ezen elgondolkodni, hiszen jól láthatjuk, hogy mekkora szakemberhiány, mind a felső-, de még inkább a középfokú agrárszakemberekre célzok. Ennek az égető szakemberhiánynak a pótlására igenis azt hiszem, régióként érdemes lenne hasonló beruházásokban gondolkodni. Nem megnyitva tehát a korábbi vitát, csak a pontosítás kedvéért ezeket akartam elmondani, és kíváncsian várom a mai nap további fejleményeit. Gratulálok az eddig elért eredményekhez! Köszönöm a szót.

ELNÖK: Kónya Péter!

KÓNYA PÉTER (független): Köszönöm a szót, elnök úr.

Én is megköszönöm vezérigazgató úr és a kormánybiztos úr tájékoztatását. Azt gondolom, hasznos volt ide eljöttünk, és remélem, saját szemünkkel is látni fogjuk azokat, amiket most így elméletben hallottunk és a délután folyamán megismerkedünk ezekkel és még több és még mélyrehatóbb információkkal fogunk rendelkezni magáról a gazdaságról.

Külön üdvözlöm azt, hogy a jövő tekintetében mindenképpen komplex gazdálkodásban gondolkodnak, tehát nem önmagában csak szűkítetten, hanem erre ráépítve különféle gazdálkodási formákat. Pont ezzel kapcsolatban szeretném megkérdezni egyrészt, hogy mekkora most a lóállomány, létszámában mekkora, milyen típusok vannak, és a jövőben milyen tervekkel rendelkeznek, ez mennyiben függ össze a piaci viszonyokkal. Ugyanis nagyon fontosnak tartom a hagyományőrzést, hogy megőrizzük a régi hagyományainkat, de nyilván a gazdaságossági szempontokat is figyelembe kell venni.

Szomorúan hallottam azt egyébként, hogy az ügető-ló-tenyésztésről valamilyen módon le kell tennünk (*Farkas Sándor: Mármint nekünk itt.*), merthogy alapvetően úgy tűnik, hogy gazdaságossági szempontokból, a lovak eladhatósága vagy értéke szempontjából mindenképpen elég magasan van, magas értéket képviselnek az ügetőversenylovak és könnyebben eladható a háttér-lóállomány, ha neves verseny-ügetőlovakkal rendelkezik egy úgymond istálló- vagy tenyésztőgazdaság.

Mindenképpen érdekelne az is, hogy milyen ma a piac felvevőképessége, tehát milyen típusú lovakat vásárolnak az emberek. A lóspport valamilyen módon a hagyományokhoz kapcsolódik, de nem feltétlenül a jövő sportjáról beszélünk, mindenképpen fontos ennek a megőrzése. Mennyire piacképes ma a lótenyésztés, és mekkora lehetőségekkel bírunk export irányában? Említette aelnök úr a Készenléti Rendőrség, illetve a rendőrségi lóállomány tekintetében, hogy itt van piaci lehetőség és további nyitási lehetőség. Az is érdekelne egyébként, hogy a Készenléti Rendőrség mellett a huszár hagyományőrzésnek is egyre nagyobb a lehetősége, és kibontakozó lehetősége van Magyarországon. Ebben a lóutánpótlásban mennyire vesznek részt, vagy mennyire kívánnak részt venni, illetve a különböző sportágaknál mennyire? Nyilván egészen más típusú lovakra van szükség, nyilván belegondolva abba, hogy a hagyományok tekintetében is a génállománya ezeknek a lovaknak valamilyen módon a katonai génállományhoz kötődik, nem feltétlenül versenysport típusú lovak, hiszen a fajtája és a felhasználása tekintetében is egészen más típusú lovakat kellett képezni a katonaság számára, mint a versenylovak. E génállomány frissítését vagy átalakítását hogyan kívánják megvalósítani?

Azt is szeretném megkérdezni - azt gondolom, ennek az új ipartelepnek a létrehozása mindenképpen elkerülhetetlen és fontos, egy ilyen beruházásra szükség van -, hogy mennyire kívánják a megújuló energiaforrásokat igénybe venni ennél az ipartelepnél. Ha a jövőben gondolkodunk, akkor elkerülhetetlen, hogy megújuló energiaforrásokat vegyünk igénybe és azokra támaszkodva próbáljunk gazdálkodni egy ilyen hosszú távú beruházásnál vagy hosszú távúnak tekinthető beruházásnál. Ezt mennyire kívánják igénybe venni? Most egyelőre ennyit kívántam szólani. Köszönöm.

ELNÖK: Dankó Béla!

DANKÓ BÉLA (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Ha már elnök úr egészen konkrétan feltette a kérdést, hogy szerintünk ezek a folyamatok milyen irányt vettek itt, Mezőhegyesen, jó vagy rossz irányban haladunk, azt gondolom, valóban érdemes visszatekinteni a privatizáció idejére, amikor nyilvánvalónak tűnt, hogy nem minden hátsó szándék nélkül történt úgy a privatizáció, mint ahogyan történt.

ELNÖK: 2004-re utalsz? *(Kónya Péter: Mind a kettőre szerintem.)* Magyar Zoltán képviselőtársam, alelnök úr egy másikat emelt ki, a földprivatizációt. Tisztázzuk először az évjáratot!

DANKÓ BÉLA (Fidesz): A szocialista éra alatti privatizációról beszélünk, így van. Nem véletlen volt az, hogy a hasznot hozó része a gazdaságnak privatizálásra került és a jellegéből adódóan inkább költséget, mint bevételt termelő lótenyésztési rész maradt állami kezelésében, és az államnak azt finanszíroznia kellett folyamatosan. Tehát én azt gondolom, hogy nagyon helyes volt az a felismerés, ami a mostani kormány döntése alapján született meg, hogy ezt a két részt újra össze kell kapcsolni, hiszen az egyik tartja a másikat, és ez így életképes egyben, és mindenféleképpen üdvözlendő ez a folyamat. Valóban voltak problémák itt menet közben az időzítéssel, de én azt gondolom, hogy nyilvánvaló a kormányzati szándék, és ezt megkérdőjelezni, az már csak kukacoskodás. A kormányzati szándék egyértelmű, ennek a korábbi, hibás döntésnek a helyrehozatala ez a mostani folyamat, ami mindenféleképpen üdvözlendő.

A másik ügy, amiben szerettem volna szólni, az az öntözés fejlesztése. Önmagában azt gondolom, nemcsak itt Mezőhegyesen, hanem általánosságban, hogy a mezőgazdaság egyik legfontosabb jövőbeni kérdése és megoldandó problémája az öntözés, hiszen látjuk akár az idei év tapasztalatai alapján, hogy öntözés nélkül nagyon bizonytalan a gazdálkodás. Itt Békés megyében különösen nagyon fontos kérdés ez, hiszen kitűnő tulajdonságú földekkel rendelkezünk a megye legnagyobb részén, nagyon sok helyen 40 aranykorona értékű földekkel, ennek ellenére a termelés itt is bizonytalan, mert az öntözés nagyon kevés helyen megoldott. Hála isten, hogy itt elindult egyfajta gondolkodás ennek a fejlesztésére.

Itt szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy létezik egy olyan elképzelés, sőt engedélyes tervvel rendelkezik, de azt hiszem, még nem kezdődött el, a Maroson, Ferencszállásnál egy kanyarulatátvágás ötlete merült fel. Ezt talán érdemes lenne továbbgondolni, hiszen egy duzzasztó építésének az egyik legnagyobb költsége pont a folyó elvezetése a megépítéskor. Mivel itt a kanyarulatátvágásról már döntés született, el lesz vezetve a folyómeder, tehát a költségek egy jelentős része megspórolható egy duzzasztó építésénél. Részben a meglévő vízkivételi helyeken a megfelelő vízszint biztosítására kitűnően alkalmas lenne ez a mű, részben pedig, ha még tovább gondoljuk ezt az ötletet, akkor nemcsak duzzasztót, hanem mondjuk, egy kis erőművet is lehetne erre telepíteni, és a vízkivételi költségeket, a szivattyúzási költségeket az itt megtermelt energiával biztosítani lehetne. Talán erre érdemes lenne odafigyelni és közösen gondolkodni ebben akár bizottsági szinten is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. László, neked adok szót. Földi László!

FÖLDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Vendéglátók! Amikor fölmerült a bizottsági ülés helyszíne, hogy Mezőhegyes, akkor azt mondtam, hogy a világ végére megyünk, de örülök, hogy eljöhettek és itt lehetek.

ELNÖK: És most látod, hogy nem az.

FÖLDI LÁSZLÓ (KDNP): És nem a világ vége. Én két dolgot emelnék ki. Részben Béla elmondta az öntözés fejlesztését, hiszen az Alföldön csakugyan ebben az évben, de az elmúlt években is komoly gondokat okozott akár a légköri aszály, akár a csapadékhiány, és a termésátlagok drasztikusan csökkentek a csapadék, a víz hiányában, tehát az öntözés fejlesztésének külön örülök. Amiről nem tudtam, hogy szakképzést, intézményt vett át a gazdaság az FM-től. Ennek tulajdonképpen nagyon örülök, mert kvázi az a duális elgondolás, amit a szakképzéssel kapcsolatban végigvittünk, az itt kézzel foghatóan megvalósul, hiszen a gazdaság tartja fenn, a ménesbirtok tartja fenn ezt a szakképző intézményt. Ezt azért is mondom, mert Cegléden is van egy kvázi mezőgazdasági szakképző intézmény - most szakgimnáziumnak hívják hivatalosan -, és látom, hogy milyen gondot okoz ma a mezőgazdasági szakmákba történő beiskolázás. Relatíve kevesen mennek erre a területre, és jó lenne, ha ezen tudnánk javítani, de nyilván hosszú távú feladat ez. Hogy a ménesbirtok szakmai utánpótlása meglegyen, itt annak érdekében vették át nyilván az intézményt. Gratulálok hozzá, és nagyon reménykedem, bízom is benne, hogy nemcsak a ménesbirtoknak, hanem a környező gazdaságoknak is komoly szakképzett utánpótlást, szakember-utánpótlást biztosít majd ez az intézmény.

Én köszönöm mindazok munkáját, akik a törvény meghozatala után dolgoztak ennek a ménesbirtoknak a helyreállításán, mert azt gondolom, hogy heroikus munka volt ez, és nyilván néha a parlamenti vitákban vagy a bizottsági vitákban kristályosodtak ki azok az elképzelések, amelyeket most akár a vezérigazgató úr, de még inkább az alelnök úr tárt elénk. Úgyhogy még egyszer köszönöm mindazok munkáját, akik ebben részt vettek, és kívánok a ménesbirtoknak egy következő 230 évet, mint ahogy elnök úr is mondta. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Néhány gondolatot és néhány kérdést tennék fel magam is.

Ahogy Sándor, alelnök úr itt összegezte az utolsó mondatával, hogy gyakorlatilag növénytermesztés, állattenyésztés, ezen belül egy külön izgalmas ág, a lótenyésztés - speciális összetettségét itt már a történelmi múlttal is és a jelenkorral is kielemezték -, műemlékmegóvás, állagmegóvás és fenntartás, turisztika és tangazdaság, szakközépiskola-működtetés, ez azért elég soknak tűnik. Tehát itt azért kell egy rendes vezérigazgató, aki ezt üzemáganként átlátja, mert máshol egy-egy ilyen, általam felsorolt területre van egy vezérigazgató vagy első számú vezető, és még az is komoly kihívást szokott időnként jelenteni. Azt mondom, önmagában egy szakiskola átvétele - itt a Kozma Ferenc Mezőgazdasági Szakképző Iskoláról beszélek és annak rendszerbe beintegrálásáról - és egyáltalán a képzés, az oktatási feladatok, ez egy teljesen önálló üzem, ha szabad így fogalmazni, ez messzebb szokott

általában kerülni attól a mezőgazdasági szemlélettől, amelynek mi itt a képviselői vagyunk. Éppen ezért néhány adatot szeretnék még kérdezni.

Ennek az egészen nagy rendszernek, a megalakított és az állami tulajdont képviselő zrt.-nek most tulajdonképpen mennyi a földterülete? Hallottuk, hogy rendkívüli erőfeszítéseket kellett tenni 2016 őszén, kora telén, hogy egyáltalán hadba fogjátok, mezőgazdasági termelésre képessé tegyétek ezeket a területeket. A teljes területet - amennyit majd jelzel, hogy van - tudjátok művelni, vagy részben, netán bérbe kellett adni másnak, netán mástól béreltek-e? Tehát ez hogy áll összesen?

Egy gazdálkodónál - most én úgy tekintelek benneteket, mint egy jó gazda, aki gondoskodik a teljes tulajdonában lévő vagyronról -, egy jó gazdánál is időnként előfordul, hogy egyes területek kiesnek, nem illenek a profilba, azt bérbe adja, de más területekről meg bérel, és a sajátján az összes szabályokat betartva - vetésforgók és minden egyéb - gazdálkodik. Hányféle főnövényfajta van? Ez a kérdésem, hogy hányféle főnövényfajta természetek.

Apróság, hogy a földalapú támogatások leigénylése és stb. rendben van-e, volt-e, vagy küzdötök-e vele. Mindegyiknek a jogosultságát megszereztétek-e már a régi tulajdonosoktól? Ilyenkor ugyanis el szokott sikkadni egy-két dolog, mert például ráigénylés van, vagy véletlenül a régi gazda úgy gondolja, hogy még mindig az övé, ő is igényel rá támogatást, tehát ilyen hétköznapi dolgokra is esetleg hadd térjek ki.

Az állományi nagyságokra Kónya Péter rákérdezett az állattenyésztés kapcsán, de itt tudjuk, hogy nemcsak a lóról van szó. Mekkora ez az állomány szarvasmarhában stb., csak hogy érzékeljük, mert én valami olyasmit érzékelek, hogy ez egy borzasztó nagy rendszer, amit elmondtatok, és majdnem bábolnai képek jutnak eszembe az óidőkből, amikor Bábolna egy rendkívül nagy integrációt hajtott végre és mutatott be. Erről is kaphatnánk-e esetleg tárgyilagos információt?

Amit Magyar Zoltán alelnök úr említett, itt tudom, hogy van egy, az Alaptörvényben is nevesített törvény, amelyet még nem hoztunk meg, az integrációs törvény, persze nem tudom, hogy arra gondoltál-e, amikor mondtad, hogy minden megyében lehetne ilyen mintagazdaságot bemutatni vagy felépíteni. De a lehetőség az Alaptörvény szerint megvan. Az integrációs törvény kifejtése még nem történt meg, ha figyeltétek. Ezen még majdnem el kell gondolkodni, hogy ennek milyen tartalmi részét kell a későbbiekben biztosítani. Ennek sok előzménye van, például a földforgalmi törvényünk ellen indított uniós eljárás, amelynek most már a bírósági szakasza lehet, hogy a vége felé tart. Ott lehet, hogy irányt mutatnak még jó néhány kérdésben, ami befolyásolja majd a további törvényalkotási lehetőségünket a mezőgazdaság területén.

Egyet viszont - úgy érzem - mindenki érzékelhetett, azt, hogy a jelenlegi kormány komolyan gondolja, hogy legyen egy ilyen, ahogy Sándor is említette, a mai modern kornak megfelelő eszköz- és ellátottsági rendszerrel biztosított, a termelésbe bevonva bemutatható gazdasága. Mondhatnám ezt mintagazdaságnak, még ha ez a titulusa jogi értelemben nincs is meg, de amit akár az öntözésről mondtál, akár a tároló-, szárítóüzem létrehozásáról, mindegyik tekintetében azt érzem, hogy legyen egy olyan, hogy ne csak nektek legyen hasznos a technológia segítségével. Legyen minta is mások számára, akik esetleg egy-egy technológiai megvalósítás előtt vannak, hogy milyen rendszert hogyan kellene csinálnom, és akkor erre azt mondják, hogy menj el Mezőhegyesre, mert ott már működik egy ilyen, egész sok mindent el

fognak tudni mondani az előnyéről, hátrányáról. Ez sokszor nagyon nagy dilemma egy gazdálkodó fejében. Természetesen, aki egy-egy technológiát forgalmaz és gyárt, azt fogja róla mondani, hogy most ez a legjobb, ezt tessék használni. Ez mindig szép, de amikor üzem közben kipróbálásra kerül, a gyakorló gazdálkodók azt mondják, hogy hát én ezt amúgy raktam volna, emígy fordítottam volna, úgy tájoltam volna, így zuhantattam volna, a szalagnak meg arra kellene menni stb., stb. Sándor gyakorló gazdálkodó, te nagyjából érted, miről beszélek. Én is a mini gazdaságomban tapasztaltokról beszélek ilyenkor. Amikor elmegyünk egy-egy ilyen bemutató előadásra, akár egy OMÉK- vagy gépshowra, ott az adott termék forgalmazója úgy el tudja ezt magyarázni, hogy majdnem elhisszük, hogy az a világon a legjobb, aztán beszélünk egy másikkal, az elmondja, hogy nem egészen az a legjobb, mert annál ez jobb, emennél meg ez a jobb stb.

Ha netán ez a célotok megvalósul, akkor én abban rendkívül nagy hasznosságot látok, látnék majd, hogy ez a bemutató jelleg a termelési körülmények között mit mutat. Ez már sokkal izgalmasabb, és ezt üzemrendszer szintjén tudjuk majd megismertetni. Szerintem ez rendkívül nagy segítség lehet a versenyszférában gazdálkodóknak, a mezőgazdasággal foglalkozó gazdálkodóknak. Köszönöm szépen, egyelőre ennyit szerettem volna mondani. Átadnám a szót alelnök úrnak.

Válaszok

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Köszönöm szépen. Megosztva fogunk válaszolni, István, a ló a tiéd, mivel te vagy az igazi lovas szakember, aki a Lovas Szövetség elnökségi tagja, és ő sokkal jobban ismeri ezt a területet.

Csak annyit szeretnék megjegyezni Kónya Péternek nem bántásképpen, hogy a lósport és a lovassport nem ugyanaz. Ezt tisztázni szeretném. A lósport a versenyzés, az ügető és a galopp, a lovassport pedig az a 6 vagy 7 szakág, amit itt mi is művelünk. Csak azért mondom, hogy ne keverjük össze, mert ebből mindig szoktak ilyen felhangú történések lenni, és sok mindenki megharagszik ezért, tehát ezt nem azért mondtam, elnézést kérek.

Volt egy kérdés, a megújuló energiaforrás. Jelen pillanatban megújuló energiaforrást tervezünk a szarvasmarha-telepen. Az ipartelepen nem. Azért nem tervezünk, mert ott hosszú távon - erről én még itt nagyon nem is szóltam senkinek, de ha ki merem mondani, megint háború lesz, hogy megint mit találok ki - a termálenergia hasznosításában szeretnék gondolkodni. Itt sok elfojtott olajkút van és olyan kutak, amelyek könnyen átalakíthatók termálenergia kinyerése céljából. A jövő ez lesz, megújuló vagy geotermikus energiának tudom nevezni inkább.

Melléktermék-hasznosítás: sajnos a vetőmagüzemben keletkező melléktermékek, amelyek esetleg energianyerés céljára visszakerülhetnének a gazdaságba, mivel ott a francia cég egy nagyon komoly beruházást fog 2018-ban elvégezni, ezért majd meglátjuk az ottani melléktermékek sorsát, jövőjét, és akkor tudunk a mi ipartelepünkön vissza- vagy becsatlakozni erre a területre.

Hogy máshol miért nem valósul meg - Magyar Zoltán alelnök úr kérdésére válaszolva -, egyet szeretnék tisztázni. Ilyen helyszín Magyarországon másik nincsen - ezt határozottan ki merem jelenteni -, mint ez a mezőhegyesi milió. Megyénként kitalálni, elnézést, de ez számomra komolytalan. Ilyen egy van az országban. Ha van egy ilyen, ezt viszont meg

kell ragadni, és lehet, hogy ez majd példa lesz egyéb később kialakuló gazdaságok vagy gazdálkodók számára. Úgy gondolom, kutyakötelességünk ezt így gondolni és így végigvinni.

Öntözés. Az öntözésről nem mondtam el, hogy felmerült az öntözésfejlesztés a vízbázis biztosítása szempontjából. Ez az egyik legfontosabb kérdés, hogy honnan származik a víz. Jelen pillanatban a mezőhegyesi öntözőrendszer a Marosból kapja, de két ágon a vizet. Az egyik az aradi csatornán keresztül, a Száraz-éren keresztül, egy határ menti egyezmény alapján hol adnak vizet a románok, hol nem. Most úgy tűnik, a két ország egyezménye alapján ez talán biztonságosabbá válik, de csak egy nagyon kötött vízbázisra. A másik vízbázis letről, Maroslele térségéből van. Többszöri átemeléssel jön ide fel a víz.

Ezek a vizek, ezek a kapacitások ahhoz a fejlesztéshez, amit itt felvázolunk, kevés. Ezt meg kell duplázni. Erre - és itt jön Dankó képviselőtársam kérdésére a válasz - több variáció felmerült. Nem eldöntött tény, tervezési fázisban vagyunk. Gyakorlatilag az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság és az Országos Vízügyi Főigazgatóság egy közös tervezési koncepcióban, közös konzorciumban, nem tudom pontosan, együttes tervezésben gondolkodik. Elképzelhető a Mártély-Székkutas-öntözőcsatorna továbbfejlesztése, ami Tisza-vízzel pótolná meg ezt a területet. Ezt egy biztonságosabb vízellátásnak tartom, mint a Marosból történőt. Azonban a Marosból egy direkt nyomóvezetékes vízkivétel is szóba jön, nem utolsósorban esetleg az a duzzasztós variáció, habár azt tudjuk, hogy a Marosban rendkívül kevés víz van. Fölöttünk, ha jól tudom, 27 vagy 17 duzzasztót építettek, ilyen horribilis nagy számban építettek a román barátaink, és a Marosban csak majdnem annyi víz van, hogy néha fél lábszárig át lehet kelni a Maroson. Ebben biztos, hogy még fogunk egyeztetni. Ezek nem végleges vízbázis-biztosítások. Ezek jelen pillanatban a tervezés folyamatában vannak. Ezt csak megjegyzésképpen mondtam.

Az iskola, a beiskolázás kérdése. Valóban így van, hogy az iskolának 100 százalékos a beiskolázottsága az én információim szerint, tehát minden szakmában teljes létszámmal tudtak indulni a gyerekek. Szeretnénk majd később - mivel kollégium rendelkezésre áll - egy tornatermet építeni. Szeretnénk azt, hogy ezek a gyerekek, ahogy előbb is említettem, megfelelő gyakorlati, szakmai ismeretekkel rendelkezzenek és azok a szakmák, amelyekre szüksége van az ágazatnak, működhessenek. Szerencsére jól működő iskola volt, tehát nem egy lerongyolódott, bocsánat a kifejezésért, iskola, de a fejlesztéseiről most neki is le kellett mondania, mert hogy állami céghez került, így a korábbi EU-s pályázatokból kiesnek. Tehát ezt át kell gondolnunk, és nekünk kell jóvátenni a beiskolázásból, illetve az iskola átvételéből fakadó hátrányokat.

A zrt. földterülete 8200 hektár, ennyi volt, ennyi maradt. Itt a térkép - nagyon köszönöm, hogy visszaraktátok -, látható, hogy gyakorlatilag egy tömbben létezik ez a terület. Van egy-két, a kárpótlás során beékelődött kisebb magángazdaság, de ez nem zavar bennünket egyáltalán, van egy olyan öntözőrendszer, ami itt korábban kialakult. Amikor én a 2100-2200 hektárról beszélek, ez 1990-ben, a kárpótlás idején és a kárpótlás után lett gyakorlatilag kialakítva, és sem abban az időszakban, sem utána itt földprivatizáció, földforgalom nem volt és jelen pillanatban sincs. 8200 hektár volt, ennyi van, tehát senki egy kapavágást feleslegesen nem végzett el, mivel azok a földtulajdonosok és földbérlők, akikről alelnök úr szolt, a velük kötött

szerződések gyakorlatilag nem léptek életbe, mert január 1-jén léptek volna életbe, és úgymond ezt megelőztük, tehát ilyen jellegű problémát nekünk nem okozott, éppen ezért a teljes területet tudtuk művelni. Úgy műveltük természetesen, ahogy mondtam, a lerongyolódott gépparkkal, illetve több nagyobb cégtől béreltünk gépeket, amelyekkel elvégeztük az őszi, illetve a legkorábbi tavaszi munkákat. Folyamatos gépfejlesztéssel most már többé-kevésbé utolértük magunkat, de ebben is komoly lemaradásunk van, és ezek a fejlesztések mind-mind napirenden vannak. Tehát ez a szántóterület.

Az erdőterület pedig 1500, szűk 1600 hektár, ahol önálló erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás folyik. Erről nem nagyon szóltam, nem kiemelt ágazatként kezeljük, de biztos vagyok benne, hogy a térség, illetve a város téli tűzifaellátását fogjuk tudni biztosítani elsődleges szempontként.

A fő növényekről annyit, hogy a hibridkukorica a legfontosabb növényünk, ha fogalmazhatok így, 2100 hektár. Ez egy óriási feladat, óriási munka. Itt az izolációs távolságok, a vetésváltás betartása nagyon fontos, tehát egy rendkívül nehéz feladat, mondhatnám, szinte számítógépes program kell már ahhoz, hogy melyik növény, melyik fajta, milyen szaporulati fok, továbbá részben kabalavetőmagot és búzát is előállítunk, ott most 120 hektárral többet kért a Limagrain. Mivel a Limagrainnel van egy tízéves szerződésünk, és várhatóan a Limagrainnel emelni is fogjuk 2018-tól a hibridkukorica-vetőmagot előállító területeket is, ez nagyon komoly kihívás, főleg a munkaerő vonatkozásában, hogy egyre kevesebb kézi munkaerő van.

Itt komoly fejlesztést hajtottunk végre idén is már a gépi címerezés területén, vásároltunk címerező gépeket, illetve betakarító gépeket és felújításra is kerültek. Tehát gyakorlatilag önálló művelésben nem számolunk. Azok a gazdák és gazdálkodók, akik a térségünkben vannak - Mezőhegyes, Tótkomlós, Battonya, Mezőkovácsháza, Pítvaros, Csongrád -, mi szeretnénk, ha ez az ipartelepi beruházás gyakorlatilag egy kisebb integrációt is magában foglalhatna, ami annyit jelent, hogy az ott megtermelt gabonák részbeni szállítására, tárolására is biztonságos megoldást keresünk. Ennek természetesen először az alapját kell megteremtteni, hogy legyen egy ilyen bázis.

Jelen pillanatban még van egy takarmánykeverőnk is, annak is mi termeljük meg az alapanyagát. Kérdés az, hogy a beékelődött két nagy sertéstelepnek mi lesz hosszú távon a sorsa. Mivel magánszemélyé a két sertéstelep, itt a hígtrágya-elhelyezés számukra egy komoly gond, számunkra pedig nem biztos, hogy üdvözlendő, hogy más hígtrágyáját nekünk kell a területeinken szétszórni; ezt csak úgy halkán jegyzem meg, hogy ez is egy kérdés lesz az elkövetkezendő időszakban.

ELNÖK: Mert az negatív hatással járna, vagy miért?

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Plusz költségekkel járna.

ELNÖK: Megengedjük annak a gazdának, hogy szétszórja az ő eszközeivel.

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Igen, csak borzasztó nehéz a vetésváltásban, a kultúrában, az időpontban, mivel tárolókapacitás kevés van, el szokott szakadni minden évben a gát

tavasszal, szóval, itt azért vannak olyan gyakorlati kérdések, amiket majd meg kell oldanunk.

Technológiák: valóban így van, a technológiák hosszú távúak. Ahogy elnök úr is említette, hogy minden cég a saját lovát dicséri, ezt ismerjük, a szarvasmarha-telepi technológia előkészítése, most már azt mondom, hogy 16 hónapos folyamatos egyeztetés eredménye, amiben végül egyezsége jutottunk az igazgatósággal, a különböző szakértőkkel, és nem kimondottan a technikát és a gyártmányt nézzük, hanem a technológiákat és az állatok számára a legkedvezőbb tapasztalatokat nyújtó technológiai elemeket, és ugyanez vonatkozik az ipartelepre is. Tehát egy nagyon hosszú, mondhatnám, következetesen végigtárgyalt időszaknak vagyunk a végén, és remélhetőleg ezek a technológiák összekapcsolódva a legjobbat fogják adni.

Körülbelül ennyit szerettem volna elmondani, és akkor a lóról, István, légy szíves!

PAP ISTVÁN TIBOR vezérigazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.): Ha szabad, akkor néhány szóban a termelés alapvető számait azért összefoglalnám, mert ez elhangzott kérdésként. Tehát pontosítanám alelnök urat, kormánybiztos urat, összesen 10 ezer hektár a teljes terület, amin gazdálkodunk, ebből valóban 8200 hektár a szántó, 1500 hektár az erdő és valamennyi a kivett egyéb: út, gyeplő, legelő. Elvileg az előző térképen lehetett látni, hogy a teljes terület elérhető öntözővízzel, de gyakorlatilag 2200 hektár, ami egyidejű öntözést tesz lehetővé.

A jelenlegi tejelőtehén-állomány a legfrissebb adatok szerint 1079 tehén, összességében a szaporulattal a teljes állomány 2300 egyed számát adja.

A terméshozamokról itt nem szeretnék beszélni, majd a határszemle közben a kollégám elmondja. Egy dolgot szeretnék az öntözéssel, a hibridkukoricával kapcsolatban még elmondani. Jelentős volt ebben az évben nyáron a hőségnapok száma, és a sokéves átlaghoz 160 milliméter hiányzott a csapadékból. Öntözési körülmények között a hibridkukoricából a tervezett 3,5 tonnával szemben 3,75 tonna/hektárt tudtunk produkálni, míg a takarmánykukoricánál, ahol nem volt öntözés, az elvárható 9 tonnával szemben most kicsit több mint 5,5 tonnát tudtunk megtermelni. Tehát ennyit jelent az öntözés.

A lóállományunk pillanatnyilag 370 ló. Ez most, néhány hete, már elmondhatjuk, hogy négy fajtaból tevődik össze. Legnagyobb létszámban a nóniusz fajta van jelen az állományban, a gidránállomány most jelent meg a visszatelepítéssel, van magyar sportló fajta és a legkisebb mértékben, létszámban az ügető fajta van.

A hasznosításról: alapvetően a tenyésztés számunkra a legfontosabb, nagyon egyszerű, szigorúan tenyész célokat, szelekciós szempontokat kell felállítani. A legnagyobb fellevelepia és a legobjektívebb szelekciós szempont a sport ebben a pillanatban. Ebben nagyon egyszerű elveket követünk, a magyar sportló tekintetében a díjugratást, hiszen ez a legnépszerűbb lovassport, a legnagyobb piacot ez jelenti. A nóniusz esetében, miután hámos típusú lóról beszélünk, a fogathajtás jelenti a kipróbálást, a tenyésztési célt és a piacot. A gidránról annyit, hogy eddig is nagyon jól szerepeltek a gidrán lovak a lovas tusában, a militaryban, amit mi nem szeretnénk megváltoztatni, ráadásul katonai célból kitenyésztett ló, és a military sport esetén szintén katonai célból vagy alapon kialakult lovassport-szakágról beszélünk, tehát itt megvan a helye a gidrán fajtának.

Az ügetővel kapcsolatban, azt gondolom, hogy nagy probléma van. Addig, amíg a többi fajtánál az a kérdés, hogy évről évre jobb lovakat állítsunk elő és nagyobb áron tudjuk értékesíteni, addig sajnos az ügető esetében az a probléma, hogy nem tudjuk eladni a lovainkat. Nem az a kérdés, hogy mennyiért, hanem hogy el tudjuk-e adni vagy nem tudjuk eladni. Ezt nagyon objektíven alá tudjuk támasztani a közelmúlt eseményeivel, hiszen az Ügető Tenyésztők Országos Egyesülete és a Kincsem Park minden évben rendez egy árverést, egy csikóárverést, és nagyon egyszerű lenne a dolog, amikor a tenyésztő a másfél éves csikót elviszi Budapestre, a Kincsem Parkba egy árverésre, ott eladja, és már jövő tavasszal futnak a lovak. Tehát ez egy nagyon egyszerű és jól működő rendszer lenne, csak hogy két vagy három hete volt az ügető árverés Budapesten, ahol 40 csikót vezettek föl és 4 csikó kelt el. Mi 9 lovat vittünk föl, mert ennyi fért föl a kamionba, és egyet sem adtunk el, és még ezt követően sem kaptunk vételi ajánlatot, mert sokszor az van, hogy az árverésen nem licitálnak, de utána odajönnek, mert úgy is rajta maradt, majd olcsóbban megkapják, de nem tudjuk eladni.

Pillanatnyilag azt látjuk, hogy a fogadási rendszer nem olyan mértékben működik, hogy több lovat igényeljen a rendszer. Itt abszolút mértékben kínálati piac van, nem tudjuk eladni a csikóinkat. A többi fajtánál nincsen ilyen jellegű probléma, ott az a kérdés, hogy törekszünk arra, hogy magasabb áron értékesítsük. Egyébként ebben egy pozitív tendencia van. Úgy tűnik, hogy évről évre tudunk magasabb árat realizálni, és nem kérdés a nóniusz vagy a sportló esetében, hogy el tudjuk-e adni, vagy nem tudjuk eladni.

Az értékesítésnél nagyon egyszerű az elv szintén, annyi lovat el kell adjunk, ahány csikó megszületik egy évben durván, hogy ezt az állományt szinten tudjuk tartani. Nagyon veszélyes, mert a tartási költségek nagyon magasak, és ha nem tudjuk eladni, akkor adott esetben a magasabb áron kitartott lovak tartási költsége nagyobb veszteséget jelent, mint egy alacsonyabb áron történő értékesítés. De ez nem jelent problémát. Az értékesítés nagyságrendje egyéb fajtáknál nem jelent problémát.

A hasznosítás nyilván elsősorban a sport, de a hagyományőrzés egy felvevőpiac, az oktatás szintén, hiszen nagyon sokan, az alagi tréningiskolától kezdve az Állatorvosi Egyetemen keresztül a Kaposvári Egyetemig, a szakiskolákban, szakközépiskolákban mindenhol foglalkoznak lótenyésztéssel, és az iskola lóutánpótlása probléma. A hobbi, rekreáció teljesen természetes, nem minden ló alkalmas sportra, de a hobbilovasok felveszik ezt a részét. A lovasterápia - mi is foglalkozunk vele - fontos része ennek az ágazatnak, és egy piaci lehetőség.

Azt gondolom, nagyon fontos számunkra a rendészeti célú hasznosítás, ami szintén problémát jelentett a magyarországi Készenléti Rendőrségnek. Ezzel küszködnek más országokban, hiszen a lótenyésztés mindenhol elsősorban a sport irányába ment, de a sport elvárásai a lóval szemben nem ugyanazok, mint a rendészeti célú hasznosításban. Viszont miután mi megtudtuk őrizni, és gondolok az elmúlt évtizedek szakembereire, meg tudtuk őrizni mondjuk a nóniusz fajtának az eredeti tulajdonságait, genetikai alapjait, megjelenését és belső értékmérő tulajdonságait, ami az eredeti hadihasznosításnak megfelelően született meg, ezzel bír ez a fajta ma is, és ezáltal alkalmas a rendészeti célú hasznosításra.

Ezt felismerte a rendőrség Magyarországon, és valóban mivel az állomány egyik fele már nóniusz ló, nagyon jó tapasztalatokkal bírnak. A cseh

rendőrségnek már adtunk el, a belga rendőrség már kiválasztotta, és ahogy kormánybiztos úr mondta, a szlovák, a lengyel és a szlovén rendőrség is érdeklődik. Azt gondolom, ez egy lehetőség előttünk, és most azt kell mondjam, ezen az oldalon keresleti piac alakul ki. Köszönöm szépen.

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Bocsánat, még egy rövid kiegészítés. Elnök úr felvetette a területtel kapcsolatos kérdését, jogos, mert biztosan valami rémlik neki valami korábbi időszakról. A Ménes Kft.-nek, ami állami tulajdonban volt, volt szűk ezer hektár területe, ami nem Mezőhegyes jelentős részben, hanem Csorvás, Gyula, még a régi állami világból fennmaradt területek.

Amikor mi azt mondtuk, hogy Mezőhegyesen ezt a 8200 hektárt gondoljuk, akkor mi azokra a területekre azt mondtuk a Nemzeti Földalapnak, hogy vissza és ugyanúgy gyakorlatilag magánkézbe vagy bérletbe kerüljenek. Mi tehát azokra a területekre nem tartottunk igényt. Mondhattuk volna, de nekem az volt az elképzelésem, hogy az a legjobb, ha itt körben együtt maradunk, azok a területek pedig az ottani gazdáknak nyújtanak újabb lehetőségeket. Köszönöm szépen.

ELNÖK: További kérdéseim vannak. A megtermelt mezőgazdasági ösztömgommennyiségnek mennyi részét használjátok fel, és mennyit értékesítetek úgy a nagy számok tekintetében?

FARKAS SÁNDOR (Fidesz) a bizottság alelnöke, kormánybiztos: Isaszegi Norbert termelési igazgató válaszol a kérdésre.

ISASZEGI NORBERT termelési igazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.): A megtermelt termények zömét a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. értékesíti a saját állatállomány ellátására, kisebb mennyiséget fog feldolgozni a felvetített új ipartelegen is, hiszen abban lesz egy takarmánykeverő rész, üzemrész, amely ellátja majd ezt az állatállományt megfelelő abrak takarmánnyal, és zömében az itt megtermelt termények értékesítésre kerülnek, kisebb részben saját felhasználásra. Tömegtakarmányokat állítunk elő, a szarvasmarha-állománynak siló kukoricát, lucernát, takarmányfüvet, a lovaknak van 150 hektár legelőfüve. Azt gondolom, ez egy jóval kisebb rész, mint az, amit a piacon értékesítünk, a megtermelt termények zömét, búzát, takarmánykukoricát, szóját, napraforgót, cukorrépat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pont ezért kérdeztem, mert éppen láttam a kimutatott vetéstervdiagramon, hogy siló kukorica, siló cirok, tehát ilyeneket is termeltek. Erről egy rövid anekdota. A mellettünk, a mi birtokunk mellett lévő gazdálkodó kukoricával és ciroktermesztéssel is foglalkozott - most a régi időkről beszélek -, és nagyon várták ők is az esőt, mint körülbelül ti az idei évben. Hogy mi lesz most a kukoricával, erre azt mondta, hogy a kukorica nem érdekel, csak a cirkom ázzon meg. A cirok a kukoricatábla legbelső közepén volt, akörül volt a kukorica vetve, és az volt a lényeg, hogy a kukorica nem számít, csak a cirkom ázzon meg. *(Derültség.)* Nyilvánvaló, hogy a kukorica is megázik akkor.

Még két kérdésem lenne. Költségvetés: itt egy állami tulajdonú szervről van szó, és általában ilyen szervezeteknek a költségvetésben szoktunk pénzalapot

biztosítani. Ekkor ti elkezdtek tervezni? A technikára vagyok kíváncsi, hogy itt mi is történt. Egyrészt van beruházási terv. Az oké, prompt, egyszeri, valószínűsíthető stb., de van üzemgazdasági, fenntarthatósági összeg, netán majd nyereségesség, hogy odáig eljutok, hogy ez a rendszer így működjön. Az adottságok alapján ez reális elvárás, én azt gondolom. Most hogy álltok a költségvetésekkel, az állami részével, lábával? Még egy érzékeny kérdés, hogy ekkora terület tekintetében kié a vadászati jog, ha már az ellenzék ezt nem kérdezte meg.

PAP ISTVÁN TIBOR vezérigazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.): A vadászati jog - mint különleges rendeltetésű terület - státuszát örököltük, a Nemzeti Ménesbirtok gyakorolja. Ez egy ágazatban van, az erdészet és a vadászat. Azon túl, hogy a lakossági tűzifaellátást és a vadgazdálkodást fenntartjuk és ezt is egy kiemelt ágazatként, de eredményesen szeretnénk folytatni, azt gondolom, így valósul meg az az egység, ahol a mezei vadkár, az erdei vadkár, a vadban okozott kár tekintetében is az egész gazdálkodásban ez a normális.

Ahogy a hegyvidéki területeken közös üzemtervek vannak az erdészeti és a vadászati ágazatban, úgy ez lenne a normális az alföldi mezőgazdasági területeken is, hogy a növénytermesztés és a vadgazdálkodás egy közös tervben jelenjen meg. Mi gyakoroljuk a vadászati jogot, elnök úr. Valóban nem akarom elvenni gazdasági igazgató kollégámtól a szót, de a '18-as tervezés folyamatban van. Nem költségvetési intézmény vagyunk, tehát költségvetési támogatást nem kapunk klasszikus gazdaságként.

Szabó Péter gazdasági igazgató úrnak átadnám a szót.

SZABÓ PÉTER gazdasági igazgató (Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.): Tisztelt Elnök Úr! Alelnök Urak! Képviselő Urak! Röviden annyit reagálnék erre a kérdésre, hogy a költségvetési szervek mindig az állami forrásokért küzdenek az adott évi feladataik ellátásához. Mi azt mondjuk itt, hogy rendelkezésre áll körülbelül 15 milliárd forint értékű vagyon, amit működtetünk, lényegében ez állami vagyon, és ennek a folyamatos működtetéséhez költségvetési forrást nem vennénk igénybe, mert ez egy jövedelemtermelő gazdaság kell hogy legyen, 8 ezer hektáron ilyen körülmények között meg kell termelni annyi jövedelmet, hogy önmagát eltartsa.

Ez nem vonatkozik a fejlesztési forrásokra, amelyeket most beinvestált az állam, illetve be fog investálni, a saját jövedelméből nem tudja biztosítani, mert egyrészt volt egy 20 éves elmaradás, amit be kell pótolni, a vetőmagüzem a szárító-, tisztítókapacitással eladásra került, tehát egy teljesen új létesítményt kell létrehozni, illetve a szarvasmarha-telepen nem történt semmi fejlesztés az elmúlt 10 vagy 15 évben. Tehát ezeket a pótlólagos fejlesztéseket most végre kellett hajtani, erre az állam biztosította a forrásokat.

Szintén nem képződnek meg a források az öntözés fejlesztéséhez. Ezek részben állami forrásból valósultak meg, részben saját forrásból, mint azt a kormánybiztos úr is elmondta. Hosszú távon mi azzal kalkulálunk, hogy az adott feltételek között az adott vagyonnal, ha jól gazdálkodunk, akkor a megfelelő műszaki szinten a gépparkot és a szükséges pótlólagos fejlesztéseket saját forrásból biztosítani tudjuk akkor, ha ezt a forrást az állam mint tulajdonos nem vonja el.

A jelenlegi állás szerint - most a 2017-es tervet mondom el - körülbelül 800 millió - 1 milliárd forint közötti eredménnyel számolunk. Ez bizonytalan még, még nincs itt az év vége, de ennek a vagyonnak ez lesz idén a hozadéka. Ha így nézzük, az államnak egy nagyon jó befektetés volt ezt a társaságot fenntartani, illetve működésben tartani. Hosszú távon ez az eredmény a mi kalkulációnk szerint, a pótlólagos fejlesztéseket is figyelembe véve, 500-600 millió forint között kell hogy megálljon évente, akkor, ha az egyéb feladatok, amelyek részben állami feladatok, részben nonprofit jellegű tevékenységek, ezekre a forrást az állam biztosítja. Ilyen például az iskola. Az iskolára most, az idei évben a ménesbirtok költségvetéséből körülbelül 100 millió forintot fordítunk, jövőre ez 200 millió forintba kerül. Ennek költségvetési forrásból kellene, hogy megvalósuljon, mert az iskolát eddig az állam tartotta fenn az FM-en keresztül. Ilyen a lóállomány fenntartása, illetve a génmegőrzés is, amely szintén állami feladat.

Ha ezeket mi tartjuk fenn a saját forrásainkból, akkor ezek természetesen az eredményt csökkentik, az eredmény egy részét elviszik. Ha az állam biztosítja ehhez a forrásokat, akkor viszont mi az eredményből rendelkezünk annyi forrással, amennyi az éves fejlesztési szükségletet mindig biztosítja, de még egyszer mondom, nem biztosítja azoknak a nagyberuházásoknak az értékét, mint az öntözésfejlesztés, az ipartelep, illetve a szarvasmarhatelep rekonstrukciója, mert nagyságrendben ezek a fejlesztések 10 milliárdos nagyságrendet tesznek ki, és pillanatnyilag ennyi forrás ebben a gazdaságban nem képződik. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy további kérdés, észrevétel van-e. *(Nincs jelzés.)* Akkor nagyjából mégiscsak - a szocialista képviselőtársaink távollétének indoklásában kifejtettek szerint - mindenki elfogadja és tudomásul veszi, merem azt mondani, talán még egyet is ért az itt elmondottakkal, és értem azt a történelmi vitát a privatizálással és újraállamosítással kapcsolatban, de egyetértünk az elhangzottakkal. Nem kérdéses, hogy egy akkora rendszer, mint az államigazgatás működése más, és most egy nagyobb rendszerről beszélünk.

Jobbikos képviselőtársam, alelnök úr többször felhánytorgatta - az MSZP-sek is élen jártak ebben -, hogy akkor miért adtuk el az állami termőföldeket és utána miért vettük vissza. Ugyan az nem lépett hatályba, mint ahogy itt kormánybiztos úr, Sándor is elmondta, de azt azért mindenki tudta, hogy az állami földek magánszemélyeknek megvásárlásra történő felajánlása egy teljesen független dolog volt attól a vitától és végső döntéstől, hogy akkor mi történjen Mezőhegyessel, és itt egy időrendi elcsúszás történt, semmi más, erre utaltam, hogy a kocsi megelőzte a lovat. Időközben az egyik döntés államigazgatási szinten elindult és annak megfelelő ütemezéssel végrehajtásra került - kiírás, felhívás, licit stb. -, miközben nem született még meg a végleges döntés, elhatározás, hogy akkor hogyan teszi rendbe az állam, illetve a kormány a ménesbirtokot és minden egyéb hozzá kapcsolódó rendszert. A döntés megszületett és technikailag előrébb haladt, de csak néhány hónappal, és aki figyelte, láthatta, hogy néhány hónappal előrébb haladt az árverés.

Tudom, ez még pénzbe is került az államnak *(Kónya Péter: Nem kevésbe!)*, de azt hiszem, hogy az a vagyon és az az összefüggő rendszer, amelyet ezen a térképen elég jól lehet érzékelni, egy ritka olyan adottságú rendszer, ami 8200 + 1500 hektáros rendszert, egybefüggő területet jelent.

Tehát aki gazdálkodik gyakorló gazdálkodóként életében, az pontosan tudja, mit jelent a gépek vezérlésében, logisztikában és minden egyébben, ha egybefüggő terület van, vagy ha össze-vissza van, és itt hallottunk is rá utalást, hogy hány helyen volt még (*Farkas Sándor: 60-80.*) a fennmaradt lótenyésztési ágnek, a kft.-nek tulajdona itt a térségben. Mégis a végcél, ami igen, pénzbe került, egy alapot biztosít, és ahogy Farkas Sándor mondta, hogy még egy ilyen nincs, az a helyzet, hogy kitalálhatnánk, hogy itt is legyen, ott is legyen, de ilyen adottság, ilyen logikai rendszerbe egybefűzve nincsen.

Bízom benne és remélem, hogy ezt az adottságot mind földterületekben, mind ingatlanban, mind a jövőképet tekintve - turisztika, oktatás ideszervezése, kollégium, sportcsarnok és minden egyéb, ami rendkívül nagy integrációt biztosít - ezt ki tudjátok használni, és ennek az eredményességét 1-2-3, de én minimum 5 évet meg merek előlegezni, hogy körülbelül 5 év múlva lesz az, amikor ennek a rendszernek teljesen olajozottnak, összehangoltnak, harmonikusan működőnek kell lennie. Sándor, említetted, hogy egyetemekkel, felsőoktatási intézményekkel is elindult egy együttműködés, egy tudományos, szakmai együttműködés, ami még izgalmasabbá teszi ennek a rendszernek a létét és a jövőbeni perspektívát. Ezen időszak alatt ezek minden bizonnyal beigazolódnak, 4-5 éven belül, tehát az eredményét majd akkor fogjuk tudni látni. Gratulálok mindazoknak, akik ebbe erőt, energiát fektetnek, áldoznak, és hisznek abban, hogy az a jövőkép, amit itt felvázoltatok, az említettek szerint eredményes, működőképes lesz.

(*Nincs jelzés.*) Ha nincs további kérdés, akkor ezt a két napirendi pontot, tehát a 2. és 3. napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Áttérünk a 4. napirendi pontra, mely az egyebek. Ebben néhány információt szeretnék tájékoztatásképpen elmondani, és ha majd képviselőtársaimnak is lesz bármilyen megjegyzésük, akkor azt az egyebekben közlétehetik.

Most, a bizottsági ülésünk után, ahogy hallhattuk, egy terepbejárásra fogunk menni autóbusszal és gyalogosan, és ha jól értettem, akkor utána, visszaérkezve ide még egy ebédmeghívásunk is van, amit előre is köszönünk szépen.

Szeretném jelezni a bizottságnak, hogy a következő ülést várhatóan október 25-ére, az úgynevezett „B” ülésbétre, szerdára tervezem összehívni. Ebben a zárszámadásról, a most befogadott zárszámadásról majd a részletes vitát szeretnénk megtartani, aztán az élelmiszer-biztonságról egy beszámoló megvitatását ránk szignálta a parlament, tehát ezt meg kell tartanunk, és Sallai R. Benedek úrnak van egy határozati javaslata, amely sorban áll és megvitatásra vár. Ezek azok, amelyeket látunk egyelőre technikailag. Leginkább a zárszámadás kötelez bennünket, hogy bizottsági ülésen foglalkozzunk vele, hogy az zökkenőmentesen végig tudjon menni a parlamenti rendszeren.

Ugyanakkor - a titkárság nekem előkészítette - egy jubileumi megemlékezést is hadd tegyünk ezen a bizottsági ülésen, mert 25 éve alakították meg a mezőgazdasági bizottságot a parlamentben. 25 éves - és akkor itt fölolvastam, hogy ez miért is nem 27 -, mert 1990-ben nem alakult ilyen bizottság. Konkrétan az Országgyűlés 1990-ben 10 állandó bizottságot hozott létre, amelyek között a mezőgazdasági bizottság nem kapott helyet. A mezőgazdasággal összefüggő feladatok gondozásával a Gazdasági bizottság

lett megbízva. Bogárdi Zoltán, akkori MDF-es képviselő országgyűlési határozati javaslatában sürgette egy önálló mezőgazdasági bizottság megalakítását, rámutatva az ágazat hazánkban betöltött kiemelkedően fontos szerepére. Az Országgyűlés csak jóval később, 1992. október 13-án döntött a Házbizottság 7131/1992. (X. 13.) számú határozatában és az agrárbizottság megalakítását javasolta. Nem sokkal később egy másik országgyűlési határozati módosítás eredményeképpen az elnevezés Mezőgazdasági bizottságra változott. Holnap van, úgy tudom, 13-a, pénteken, tehát szinte napra pontosan ez a 25 éves megemlékezés szerény és ünnepi keretek között megvalósult.

A titkárság nekem kigyűjtötte a mezőgazdasági bizottságok eddigi elnökeinek működési időtartamát. Azaz '92-ről, amikor létrejött, a '92-94-es időszakról, az Antall-kormány időszakáról beszélek, az első ciklusról, ekkor dr. Zsíros Géza - egyébként földi gazdálkodótársatok, én azóta is többször találkoztam vele, sőt az üzemében is voltam egyszer itt, Békés megyében - kispárti képviselő töltötte be az elnöki tisztséget, 19 fős volt az akkori bizottság.

1994 és 1998 között 27 fős volt a bizottság - ez a csúcs, ha jól látom -, dr. Orosz Sándor MSZP-s képviselő volt a bizottság elnöke.

1998 és 2002 között 24 fős volt a bizottság, Farkas Sándor jelenlegi alelnökünk vezette négy évig a bizottságot. Ekkor már én is tagja voltam ennek a bizottságnak.

2002 és 2006 között 22 főből állt a bizottság, és dr. Magda Sándor tanár úr vezette a bizottságot MSZP-s képviselőként.

2006 és 2010 egy rendkívül érdekes időszak volt, mi ellenzékben, a szocialisták pedig kormányon voltak az SZDSZ-szel - 22 fős a bizottság -, azonban Font Sándor vezeti a bizottságot. Rendkívül bonyolult kormánypárti és ellenzéki tárgyalások következtében a kormányoldal átadta a Mezőgazdasági bizottság elnöklését, vezetését az ellenzéknek. Ez azelőtt sem történt meg, azóta sem, de valami mást kaptak cserébe érte, ami nekik fontosabb volt. Ez a csel olyan jól sikerült részünkről, hogy egész komoly turbulenciát okoztunk a 2009-es és 2010-es évben. Közismert, hogy a miniszterelnök lemond, új miniszterelnök-jelölt kerül fel, Bajnai Gordon, és egy egészen zavaros időszaka következett akkor egyébként a 2006-2010-es kormányzásnak.

2010-2014 között 21 fős a bizottság, szintén én elnöklöm, majd pedig 2014-2018 között már csak 11 fős, de ez az ekkor már szinte fele létszámra csökkent parlamenti létszámnak köszönhető. Tehát 11 fővel működik most a bizottság az elnökletemmel. No, ennyi kis rövid történelmi áttekintést mi is adtunk a komoly *(Farkas Sándor: Gratulálok!)*, 1784 óta tartó történelmi áttekintés mellé, amit vezérigazgató úr megtett. *(Jelzésre:)* Dankó Bélának adok szót az egyebekben.

DANKÓ BÉLA (Fidesz): Köszönöm, elnök úr.

Ha már a jubileumoknál tartunk, érdekes egybeesés, beszélgettünk az öntözésfejlesztésről is, hogy ma 75 éve adták át a békésszentandrás duzzasztót, azóta üzemel. Érdekes párhuzam a Mezőgazdasági bizottság működésével. Köszönöm szépen. *(Farkas Sándor: Ezek nem véletlenek.)*

Az ülés berekesztése

ELNÖK: Jubileumok napja! Amennyiben az egyebekben nincs további megjegyzés, az egyebek napirendi pontot is lezárom. Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 04 perc)

Font Sándor
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bihariné Zsebők Erika és Vicsai Erika